

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Daniel Soukop

Invaze do Iráku 2003: Legalita a legitimita

Bakalářská práce

Praha 2010

Autor práce: **Daniel Soukop**

Vedoucí práce: **Mgr. Jana Sehnálková**

Oponent práce:

Datum obhajoby: 2010

Hodnocení:

Bibliografický záznam

SOUKOP, Daniel. *Invaze do Iráku 2003: Legalita a legitimita*. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, 2010. 49 s. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jana Sehnálková.

Anotace

Bakalářská práce *Invaze do Iráku 2003: Legalita a legitimita* pojednává o jednom z nejkontroverznějších konfliktů posledních let z pohledu mezinárodního práva. Cílem této práce je odpovědět na dvě základní otázky. Zaprvé, zda byly důvody představované Spojenými státy a Velkou Británií dostatečně přesvědčivé a opodstatněné, a zadruhé, jestli byla invaze v souladu či v rozporu s mezinárodním právem a Chartou OSN. Práce je rozdělena do tří kapitol. V první se pojednává o primárních i vedlejších důvodech transatlantických spojenců ke svržení Saddáma Husajna. Druhá kapitola je zaměřena na vyjednávání na půdě Rady bezpečnosti OSN, kde se rozhodovalo o legálnosti invaze. Poslední kapitola analyzuje válku v Iráku z dlouhodobého hlediska.

Klíčová slova

Irák, válka v Iráku, Saddám Husajn, Spojené státy americké, USA, George W. Bush, Velká Británie, Tony Blair, legalita, legitimita.

Abstract

The bachelor thesis *Iraq Invasion: Legality and Legitimacy* deals with one of the most controversial conflicts of the last few years from the perspective of international law. The objective of this thesis is to answer two basic questions. First, were the reasons to go to war presented by the United States and the United Kingdom were convincing enough and well-founded? Second, was the invasion consistent with international law and the UN Charter? The thesis is divided into three chapters. The first one analyzes the primary and secondary reasons of transatlantic allies for the overthrowing of Saddam Hussein. Second chapter centers on the negotiations carried out on the floor of the UN Security Council, where the legality of the invasion was being determined. The last chapter analyses consequences of the Iraq War in the long-term perspective.

Keywords

Iraq, Iraq war, Saddam Hussein, United States of America, USA, George W. Bush, United Kingdom, Tony Blair, legality, legitimacy

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely výzkumu a studia.

V Praze dne 20.5.2010

Daniel Soukop

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval své vedoucí práce Mgr. Janě Sehnálkové za její užitečné připomínky a inspirativní návrhy, trpělivost a také za její neskutečné nadšení pro věc, které mě motivovalo a při tvorbě této práce mi významně pomohlo.

Obsah

Úvod.....	8
1. Důvody pro invazi.....	10
1.1. USA.....	10
1.1.1. Saddám Husajn jako hrozba.....	11
1.1.2. Bushova doktrína.....	18
1.2. Velká Británie.....	21
2. Invaze z hlediska mezinárodního práva.....	25
2.1. Rezoluce RB OSN.....	25
2.2. Boj o „druhou rezoluci“.....	27
2.3. Otázka legality.....	31
3. Dlouhodobé hledisko války v Iráku.....	33
Závěr.....	37
Summary.....	39
Bibliografické údaje.....	40
Seznam příloh.....	43
Přílohy.....	44

Úvod

Válku v Iráku 2003 lze popsat mnoha přívlastky, ale v žádném případě není možné o ní mluvit jako o nepředvídatelné události. Invaze tzv. „koalice ochotných“ (coalition of the willing) byla totiž vyvrcholením dlouhého patnáctiletého sporu Rady bezpečnosti OSN mezi Spojenými státy a Irákem. Proč ale byly vzájemné vztahy tak vyostřené? Odpovědí je, že největší tíhu zodpovědnosti nesl jediný člověk – Saddám Husajn.

Autokrat s neutichajícími ambicemi stát se vůdcem všech Arabů, dychtící po nekonečné moci a slávě. Člověk využívající praktik politické manipulace a propagandy, který často bez váhání eliminoval jakéhokoliv potencionálního konkurenta, i když šlo třeba i o jeho blízkého přítele či příbuzného. Diktátor, co opovrhoval mezinárodním společenstvím, co byl strůjcem mnoha konfliktů a co mnoho let podřýval autoritu Rady bezpečnosti OSN, když odmítal plnit její rezoluce.¹

Invaze Spojených států amerických, Velké Británie a dalších spojenců do Iráku v polovině března 2003 je dodnes považována za jedno z nejkontroverznějších témat posledních let a dokonce i v současné době, sedm let poté, se množství odborníků přes mezinárodní právo i politiku nedokáže jednoznačně shodnout, zda byla válka legální či ilegální, legitimní či nelegitimní, správným rozhodnutím či tím špatným.

Předmětem této práce je politický vývoj, který druhé válce v Perském zálivu bezprostředně předcházel a který dodnes budí právě výše zmíněné kontroverze a vypjaté diskuse. Počátečním bodem statě je 29. leden 2002, kdy americký prezident George W. Bush ve své Zprávě o stavu Unie zahrnul aktuální nepřátele Spojených států nově do jediné skupiny, a to pod pojmem „osa zla“ (Axis of Evil), kam mj. zařadil i Irák; práce je uzavřena 20. březnem 2003, kdy začala operace Irácká svoboda (Iraq Freedom).

Cílem této práce je studovat argumenty odpůrců i přívrženců vstupu koaličních vojsk do Iráku a s jejich využitím nalézt odpověď na tři základní otázky. Zaprvé, zda byly důvody prezentované Georgem W. Bushem, Tonym Blairem a dalšími přesvědčivé a zda je lze pokládat za dostatečné pro vstup do války. Zadruhé, jestli byla invaze v souladu s mezinárodním právem a Chartou OSN. A zatřetí, jaké měla válka v Iráku následky v mezinárodních vztazích z dlouhodobého hlediska, konkrétně jaké měla vliv na probíhající válku proti terorismu, a na důvěryhodnost a akceschopnost OSN do budoucna.

---

¹ John Keegan, *Válka v Iráku* (Praha: BETA-Dobrovský, 2005), s. 40-47.

Práce je rozdělena do tří základních oddílů. První bude zaměřen na primární i vedlejší důvody, kterými argumentovali vládní lídři v USA a Británii potřebu eliminovat iráckou hrozbu a svrhnout jejího hlavního představitele Saddáma Husajna. Druhá část bude věnována mezinárodní diskusi se zvláštním zaměřením na úlohu Rady bezpečnosti OSN, na jejíž diplomatické půdě USA se Spojeným královstvím mnoho měsíců bojovaly o podporu nové rezoluce, která by invazi legalizovala. A třetí část bude pojednávat o perspektivě irácké války z dlouhodobého hlediska.

Pro účely této práce jsem čerpal z mnoha zdrojů. Prvně bych zmínil knihu *Válka v Iráku* od Johna Keegana, britského vojenského historika a žurnalisty. Nejenže tato publikace do detailu popisuje samotné vojenské tažení amerických a britských vojsk, ale rovněž čtenáře seznamuje s kompletním historickým vývojem Iráku již od starověku či životem a základním psychologickým profilem Saddáma Husajna. Faktograficky se jedná o velmi bohaté dílo, nicméně často pozbývá kritického náhledu na věc, jelikož Keegan patří mezi významné příznivce irácké války.

Pravým opakem je pak publikace *Politika zadržování: Staronová strategie proti světovému terorismu* politického teoretika a profesora na Yaleově univerzitě Iana Shapira. Jak již napovídá název, Shapiro se zde zabývá válkou zvláště z hlediska tažení proti terorismu, kde podle jeho názoru byla invaze chybným krokem, který vztahy mezi USA a zeměmi blízkovýchodního regionu spíše rozvířily, než aby je stabilizovaly.

Informace o britské účasti na válce jsem čerpal zejména z knih *Blair's Britain* a *The Blair Effect* od Anthonyho Seldona, *Blair's Wars* od Johna Kampfnera a *British Foreign Policy Under New Labour* od Paula Williamse. Všichni autoři se zabývají mj. zahraniční politikou Tonyho Blaira a jeho labouristického kabinetu během irácké krize v letech 2002-03. Tomuto tématu se také věnuje John Keegan či kniha *Terorismus a války na počátku 21. století* od Jana Eichlera, nicméně ne tak detailně jako výše zmínění britští autoři.

Dalšími zdroji mi byly příslušné rezoluce Rady bezpečnosti OSN, zvláště pak č. 678, 687 a 1441, které se staly klíčovými v otázce legalizace celé invaze. Dále jsem také čerpal z Strategie národní bezpečnosti USA 2002, ze které vycházela tehdejší Bushova administrativa, oficiálních stránek Bílého domu či množství internetových zdrojů, např. *The New York Times*.

1. Důvody pro invazi

1.1. USA

V historii Spojených států se v posledním století stalo hned několikrát, že byla koncepce bezpečnostní politiky federace radikálně přehodnocena takřka ze dne na den. Došlo k tomu 7. prosince 1941 po japonském náletu na Pearl Harbor, po obdržení dlouhého telegramu George Kennana a naposledy po teroristických útocích na New York a Washington ze dne 11. září 2001. Během devadesátých let, po skončení dlouhé studené války, se Spojené státy staly jedinou světovou velmocí a fakticky neměly na světě vážnějšího nepřitele, který by je mohl existenčně ohrozit. Události z 11. září toto přesvědčení ale změnily. Bylo to totiž poprvé od války s Británií na počátku 19. století, kdy byly USA napadeny na vlastním území. V reakci na novou hrozbu vstoupila Amerika do časově a územně nevyomezené „války proti terorismu“ (war on terror).

Poprvé s přesněji formulovanou koncepcí a konkrétními cíli USA v tomto novém konfliktu přišel George W. Bush 29. ledna 2002 ve své zprávě o stavu Unie. Ve svém proslovu Bush stanovil dva základní cíle, které byly nezbytné pro konečné vítězství Spojených států ve válce s al-Káidou a dalšími mezinárodními teroristickými organizacemi. Zaprvé, USA měly pokračovat ve stíhání teroristů po celém světě, narušovat jejich plány a jejich vůdce přivést před americký soud. Tento plán byl reflektován zvláště v probíhající válce v Afghánistánu.

Zadruhé, jelikož teroristické organizace jako al-Káida nemohly existovat a efektivně provádět svou činnost bez finanční, materiální a logistické podpory třetí strany, měly od této doby USA také preventivně zakročovat vůči těm režimům, které používaly k zastrašení Ameriky, jejích spojenců a přátel zbraně hromadného ničení (ZHN), které by v rukou teroristů byly pro Spojené státy zvláště nebezpečné. Do této skupiny nepřátelsky naladěných režimů, do takzvané „osy zla“, americký prezident začlenil komunistickou Severní Koreu, fundamentalistický Írán a Saddámův Irák.²

Nadcházející měsíce se Spojené státy zaměřily na baasistický Irák a jeho autoritářského vůdce Saddáma Husajna. V následujících dvou podkapitolách budou analyzovány dvě základní argumentační skupiny. Zaprvé, podle George W. Bushe a jeho kabinetu byl bagdádský režim významnou bezpečnostní hrozbou, vlastnil zbraně hromadného ničení a byl napojen na globální terorismus. A zadruhé, na rozhodovacím procesu americké vlády se

---

² George W. Bush, „President Delivers State of the Union Address“, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/01/20020129-11.html> (staženo 3.5.2010).

podílela skupina tzv. neokonzervativců, podle kterých měla být Amerika v mezinárodních vztazích rázná a nekompromisní. Tento zahraničněpolitický přístup je znám také jako tzv. Bushova doktrína.

1.1.1. Saddám Husajn jako hrozba

Po jedenáctém září se Spojeným státům dostalo široké podpory vlastních občanů, médií i mezinárodního společenství pro následující vojenskou kampaň v Afghánistánu. Válka proti terorismu v té době měla ve světě jasnou podporu, ovšem spojitost tohoto tažení proti al-Káidě s iráckým režimem již tak jednoznačná nebyla. V následujících měsících se proto Bílý dům snažil přesvědčit svět o tom, že Saddám Husajn představuje pro mezinárodní společenství nebezpečí a že k úplnému vítězství nad teroristy okolo Usámy bin Ládina je naprosto nezbytné tento režim eliminovat.

Základní pilířem americké rétoriky před invazí v březnu 2003 se staly tři hlavní argumenty. Podle mínění americké exekutivy Irák pod vládou Saddáma Husajna zaprvé vlastnil v té době zbraně hromadného ničení a neustále pokračoval v jejich výrobě a vývoji, čímž přímo porušoval množství rezolucí RB OSN; zadruhé, přímo podporoval terorismus namířený proti Spojeným státům a jejich spojencům; a zatřetí, irácký lid pod vládou Saddáma Husajna trpěl.³

Tyto tři důvody vyplývaly z výše zmíněné zprávy o stavu Unie z 29. ledna 2002:

Irák neustále dává najevo svůj nepřátelský postoj vůči Americe a pokračuje v podpoře terorismu. Irácký režim se již celou dekádu snaží vyvíjet antrax, nervové plyny a jaderné zbraně. Toto je režim, který již použil jedovaté plyny k zavraždění tisíců svých vlastních občanů a který za sebou zanechal bezvládná těla matek choulících se ke svým mrtvým dětem. Toto je režim, který souhlasil s mezinárodními inspekcemi a který inspektory následně vykázal. Toto je režim, co před civilizovaným světem něco skrývá.⁴ [překlad autora]

Byly ale tyto tři argumenty opodstatněné? Byl Irák v té době skutečně hrozbou pro mezinárodní společenství, jak se George W. Bush snažil světu dokázat?

Irák v minulosti zbraně hromadného ničení vlastnil a pod vládou Saddáma Husajna zakázané chemické zbraně (yperit a tabun) doložitelně použil. Stalo se tak dvakrát. Poprvé ve válce proti Íránu v roce 1984 za účelem zastavení probíhající protiofenzívy druhé strany. I

---

³ Ibid.

⁴ Ibid.

přes výrazné ztráty i ve vlastních řadách⁵ se tento plán Iráku vyplatil a postupující iránská vojska zadržel. Téměř okamžitě po tomto incidentu se však o situaci začala výrazněji zajímat OSN, která použití chemických látek v tomto konfliktu odsoudila.⁶ I přes silně kritický postoj mezinárodního společenství irácký režim tytéž chemické látky využil podruhé v letech 1987 a 1988 proti menšinovým Kurdům, kteří se za války s Íránem často přidávali na stranu nepřítele. Tento útok proti vlastním občanům byl vyčíslen na nejméně pět tisíc mrtvých.⁷

Irák také vlastnil biologické zbraně, ačkoliv je v praxi nikdy nevyužil. V devadesátých letech se přiznal k vlastnictví asi 8500 litrů antraxu.⁸ Podle některých zdrojů, například britského politika a spisovatele Michaela Dobbse, byly tyto biologické zbraně Iráku předány Spojenými státy během války s Íránem. Jen díky tomu mohl Washington vědět, že těmito zbraněmi Irák disponuje.⁹ Toto tvrzení však není prokázané a je přinejmenším sporné. Podle jiných odborníků na iráckou problematiku, například Johna Keegana¹⁰, Irák v osmdesátých letech od Spojených států obdržel kromě informací ze satelitů a průzkumných letounů AWACS, operujících z území Saudské Arábie, pouze šedesát postřikovacích vrtulníků, které si Bagdád sám vyzbrojil. O žádných zbraních, natož hromadného ničení, se Keegan ale již nezmiňuje.¹¹

Funkční jaderný arzenál Saddám Husajn nikdy nevlastnil, přestože se po dlouhé roky pokoušel o sestrojení vlastní atomové bomby, a to i navzdory tomu, že v roce 1968 Irák po boku dalších 188 států podepsal a ratifikoval smlouvu o nešíření jaderných zbraní. Irácká snaha o získání jaderné zbraně byla ale mařena, například bombardováním jaderného reaktoru v Osiraku v roce 1980 Íránem a o rok později Izraelem. I přes tyto preventivní údery však nebyl Bagdád daleko od dokončení svého cíle. Podle zástupců OSN, kteří irácká jaderná zařízení navštívili po operaci Pouštní bouře (Desert Storm), totiž Iráku chyběl v té době již necelý rok k prvnímu cvičnému výbuchu vlastní atomové bomby.¹²

Motivace Bagdádu byla jednoznačná. Vlastnictví jaderných zbraní v kombinaci s funkčními balistickými raketami by významně posílilo mezinárodní prestiž Iráku a zároveň

---

⁵ Nebezpečné chemické látky byly během svého použití zaváty i na iráckou stranu fronty, jelikož Irák tehdy špatně odhadl tehdejší povětrnostní podmínky.

⁶ Rezoluce RB OSN č. 582, vydána 24.2.1986.

⁷ John Keegan, *Válka v Iráku*, 61-62.

⁸ Colin Powel, „Iraq: Denial and Deception“, The White House, <http://georgewebush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/02/20030205-1.html> (staženo 8.5.2010).

⁹ Michael Dobbs, „U.S. Had key Role in Iraq Buildup“, *The Washington Post*, 30. prosince 2002.

¹⁰ John Keegan je jedním z nejvýznamnějších vojenských historiků dneška. Mnoho let se profesionálně zabývá dějinami Iráku a během války v Iráku 2003 byl součástí civilního doprovodu americké armády postupující na Bagdád.

¹¹ John Keegan, *Válka v Iráku*, 63.

¹² Richard A. Clarke, *Strategie války proti terorismu* (Praha: Alfa Publishing, 2005), 73.

by posloužilo jako efektivní nástroj k zastrašování potencionálních nepřátel. Ve spojení s expanzivní náturou Husajnova režimu, která se již dříve projevila vpádem do Íránu a Kuvajtu, by nukleární zbraň v rukou Iráku znamenala vážné ohrožení regionální stability. Podle některých prognóz by vlastnictví atomové bomby jedním státem v této oblasti mohlo vést dokonce i k regionálnímu závodu ve zbrojení.¹³ Podobný vývoj by pak znamenal silnou destabilizaci celého Blízkého východu, která by ve svém důsledku vedla k ohrožení bezpečnosti tamních spojenců USA (tj. Izraele a Turecka) a nekontrolovatelnému růstu cen ropy.

Je tedy velmi pravděpodobné, že Saddám Husajn v minulosti zbraně hromadného ničení vlastnil a po dlouhá léta pokračoval v jejich vývoji. Rovněž je již použil a do budoucna se nedalo vyloučit, že by tak neučinil znovu. Klíčovou otázkou před americkou invazí ovšem bylo, zda je vlastnil a vyráběl i tehdy.

V průběhu devadesátých let prosadila Rada bezpečnosti OSN množství rezolucí, které měly za úkol bagdáský režim odzbrojit a zamezit mu ve vývoji zbraní hromadného ničení a balistických střel.¹⁴ I když se Husajn vždy snažil působit dojmem, že si přeje s OSN spolupracovat, opak byl pravdou. Práce inspektorů byla neustále mařena a i těsně před invazí 2003 Irák stále porušoval mnohé rezoluce z počátku devadesátých let (viz kapitola 2.). Nicméně toto chování jednoznačně neprokazovalo, že by Irák stále vlastnil nekonvenční zbraně. Další možností mohlo být Saddámovo úsilí vypadat navenek stále jako vojenská mocnost a tím udržovat svět a zvláště okolní státy v nejistotě.

Podle mínění Spojených států Bagdád zbraně hromadného ničení však stále vlastnil a pokračoval s jejich produkcí a vývojem. Toto tvrzení se snažil podložit důkazy například tehdejší ministr zahraničí USA Colin Powell 5. února 2003 ve své prezentaci na půdě RB OSN. Ve svém proslovu předložil Radě bezpečnosti množství telefonních odposlechů dokazujících snahu Bagdádu mařit inspekce OSN a satelitních snímků, na kterých se údajně nacházely aktivní výroby a plná skladiště ZHN (viz příloha č. 1). Podle Powella byl také problematický vývoj nových iráckých balistických raket s až osmkrát delším doletem, než povolovaly rezoluce RB OSN. Podle něj se navíc Saddám Husajn nikdy nevzdal svého jaderného programu a v té době již vlastnil dva ze tří základních elementů potřebných k výrobě první irácké jaderné zbraně – odborné pracovníky s bohatými zkušenostmi s výrobou jaderných hlavic a samotný plán výrobního procesu. Nyní chybělo pouze

---

¹³ William J. Broad a David E. Sanger, „U.S. Is Pushing to Deter a Mideast Nuclear Race“, *The New York Times*, <http://www.nytimes.com/2010/05/03/world/03nuke.html?scp=16&sq=iran%20nuclear%20program&st=cse> (staženo 8.5.2010).

¹⁴ Například rezoluce RB OSN č. 687, vydána 3.4.1991.

dostatečné množství štěpného materiálu, které se podle Powella snažil bagdádský režim tajně vyrobit.¹⁵

Tento štěpný materiál, konkrétně uranový prášek (tzv. Yellowcake), se Irák podle George W. Bushe snažil v této době koupit od nigerijské vlády.¹⁶ Toto tvrzení se ale následně stalo předmětem rozsáhlé kritiky prezidenta Bushe, neboť podle mnohých zdrojů již v této době věděl od tajných služeb, že se toto tvrzení nezakládá na pravdě.¹⁷ Takzvaná aféra „Yellowcake“ byla jednou z nejvýznamnějších politických krizí na půdě Spojených států během irácké krize 2002-2003.

Ale i přes selhání zpravodajských služeb a klamavé taktiky ze strany americké vlády se nabízelo mnoho důkazů, včetně samotného přístupu Bagdádu vůči inspektorům OSN, které nasvědčovaly, že Saddám Husajn ZHN vlastnil i v době těsně před invazí. Na druhou stranu je třeba poznamenat, že ho usvědčovaly pouze nepřímé důkazy a že zakázané zbraně na území Iráku po invazi nalezeny nebyly. Dodnes zůstává nevyřešenou otázkou, zda byly Saddámovy nekonvenční zbraně zničeny, schovány nebo přesunuty za irácké hranice či zda je Bagdád v té době vůbec stále vlastnil.

V roce 2002 a 2003 však ani Irák či odpůrci války nedokázali zajistit dostatek důkazů dokládajících, že Husajn již žádné zbraně neovládal. Riziko, že by Bagdád ZHN skutečně disponoval a využil je ku svému prospěchu bylo příliš vysoké a z bezpečnostního hlediska nepřijatelné. Obavy Spojených států a jejich spojenců z iráckých zbraní hromadného ničení byly proto pochopitelné.

V období před invazí se objevovalo množství spekulací, podle kterých byl Saddám Husajn nějakým způsobem zapleten do událostí z 11. září. Podle těchto teorií byl útok natolik složitý a sofistikovaný, než aby jej mohla provést samotná teroristická skupina bez podpory nějakého státu. Podezření padlo právě na Husajna. Ten se za své protiamerické názory nikdy nestyděl a z útoků na New York a Washington se otevřeně radoval.¹⁸

Existuje několik důvodů, proč měl Saddám Husajn v této době tak negativní vztahy se Spojenými státy. Zaprvé, americká armáda byla základní složkou protiirácké koalice ve válce v Perském zálivu. Zadruhé, rezoluce RB OSN odsuzující Irák k mezinárodní izolaci byly

---

¹⁵ Colin Powell, „Iraq: Denial and Deception“, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/02/20030205-1.html> (staženo 8.5.2010).

¹⁶ George W. Bush, „President Delivers „State of the Union““, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/01/20030128-19.html> (staženo 16.5.2010).

¹⁷ „Bush and Iraq: Follow the Yellow Cake Road“, Time, <http://www.time.com/time/columnist/karon/article/0,9565,463779,00.html> (staženo 16.5.2010).

¹⁸ Jan Eichler, *Terorismus a války na počátku 21. století* (Praha: Karolinum, 2007), 255.

často prosazovány právě Washingtonem. Zatřetí, i bez jasného mandátu Rady bezpečnosti USA společně s Velkou Británií v devadesátých letech několikrát zasáhly proti iráckému zbrojnímu programu, například v akci Pouštní liška (Desert Fox) v prosinci 1998. A začtvrté, Američané již po mnoho desetiletí otevřeně podporovali Izrael, jednoho z úhlavních nepřátel Iráku.

Spojení mezi bagdáským režimem a teroristy také existovalo. Husajn byl například hlavním finančním sponzorem pokusu o atentát na bývalého amerického prezidenta George H. W. Bushe, když byl v polovině dubna 1993 na návštěvě Kuvajtu.¹⁹ Na druhou stranu byla spolupráce Bagdádu s bin Ládínovou al-Káídou v té době velmi nepravděpodobná. Usáma bin Ládín i jeho nejbližší společníci ve vedení teroristické organizace jsou totiž salafisty. Salafismus je islámské učení, jehož stoupenci odmítají existenci státu, naopak uznávají pouze univerzální království všech muslimů. Naproti tomu Saddám Husajn byl klasickým zastáncem světského arabismu a dlouholetým státníkem. Obě tyto ideologické skupiny se odjakživa vzájemně nesnášely. Kdyby bin Ládín otevřeně šířil své názory i v Iráku, dopadl by podle Keegana jako mnoho dalších Saddámových nepřátel.²⁰ Spekulace o zapojení Husajna do útoků z 11. září tedy nenacházejí podporu v dostupných faktech.

Nicméně i tak nelze vyloučit, že by v budoucnu nemohlo mezi oběma stranami dojít k užší spolupráci. Tato úvaha je motivována dvěma argumenty. Zaprvé, Saddám Husajn i Usáma bin Ládín byli nepřáteli Spojených států a oba stejným způsobem Ameriku nesnášeli. V historii se již mnohokrát potvrdilo, že nejpevnějším spojeneckým poutem je společný nepřítel. Podle pravidla „nepřítel mého nepřítele je můj přítel“ tedy mohlo být pouze otázkou času, než by Husajn s bin Ládínem navázali kontakt. Zadruhé, vzájemné obchodní styky mohly být prospěšné pro obě strany. Na jedné straně Irák disponoval zbraněmi hromadného ničení, které by byly al-Káidě účinným prostředkem ve válce proti Spojeným státům a jejich spojencům. Na straně druhé mezinárodní izolace a omezení na vývoz ropy Bagdád silně poškozovaly, tudíž každá příležitost něco prodat a tím alespoň částečně eliminovat svou finanční ztrátu, byla pro Irák velmi lákavá.

Ačkoliv spolupráce mezi bagdáským režimem a al-Káídou nikdy neexistovala, prezident Bush nechtěl riskovat byť i minimální šanci na vznik protiamerického spojení, dohodnutého z čistě pragmatických důvodů. Útok na newyorská „dvojčata“ oťrásl celou Amerikou a dopisy s antraxem následně způsobily celonárodní paniku. Lze si jen těžko představit, co by se Spojenými státy udělal skutečný teroristický útok s využitím biologické,

---

¹⁹ Richard A. Clarke, *Strategie války proti terorismu*, 81.

²⁰ John Keegan, *Válka v Iráku*, 87.

chemické či jaderné zbraně. Toto riziko bylo v tehdejších politických i vojenských kruzích často probíráno. Před hrozbou použití ZHN v amerických městech varoval mj. i tehdejší viceprezident Dick Cheney: „Stačila by jedna ampulka, jeden kanystr, jedna bedna, aby náš národ zažil den hrůzy, který doposud neměl obdoby.“²¹ Pokud bychom tedy vycházeli z tohoto hlediska, byl i druhý argument americké exekutivy pro invazi do Iráku pochopitelný.

Saddám Husajn se stal prezidentem Iráku v roce 1979. Od té doby se jeho země nacházela takřka permanentně v krizové situaci. Prvně se zúčastnila totální války s Íránem, ve které svůj život položilo celkem na sto tisíc Iráčanů²². Dalo by se říci zbytečně. Tento konflikt totiž nebyl ziskový, naopak irácké hospodářství kvůli němu fakticky zbankrotovalo a stalo se plně závislé na finanční pomoci ze zahraničí. Místo toho, aby se hned poté snažil Husajn svou zemi obnovit, neuváženě napadl další sousední stát a kvůli této unáhlenosti a špatnému odhadu celé situace tak Irák čelil další válce, jež pro celou zemi dopadla naprostým vojenským fiaskem. Autokratova neústupnost navíc již tak zchátralý Irák uvalila na další desetiletí do mezinárodní izolace, která tamní situaci pouze zhoršila.

Během vlády Saddáma Husajna docházelo často k hromadným vraždám odpůrců režimu. Příkladem může být výše zmíněný útok chemickými zbraněmi proti Kurdům. Další charakteristiku útlaku ze strany Husajnova režimu velmi dobře vystihuje tento úryvek z memoranda, které OSN předali iráčtí intelektuálové žijící po roce 1979 v exilu:

Diktatura Saddáma Husajna je jedním z nejkrutějších, nejbezcitnějších a nejbezohlednějších režimů, jaké svět zná. Jde o totalitní systém s vládou jedné strany a kultem osobnosti Saddáma Husajna. Tento muž, jeho rodina a příbuzenstvo ovládají pravidelnou armádu, Lidovou armádu, policii a bezpečnostní službu. Režim přísně kontroluje veškerá zpravodajská média a možnost svobodného vyjádření názoru neexistuje. Politickou činnost smí vyvíjet jen baasistická strana a několik nevýznamných, vůči režimu servilních organizací. Odbory neexistují. Za členství v jakékoli opoziční straně hrozí trest smrti. Smrti může být též potrestána jakákoli kritika prezidenta. Mučení je na denním pořádku. Bezpečnostní služba je všemocná, všudypřítomná a naprosto neomezená.²³

Saddám Husajn byl krutým tyranem, který sice často odůvodňoval svou zahraniční politiku jako uskutečňování přání a zájmů iráckého lidu, ale ve skutečnosti Iráčany pouze zneužíval pro své vlastní potřeby a megalomanské ambice.²⁴ Nicméně tento argument byl z hlediska Američanů spíše jedním z vedlejších, větší důraz na krutovládu bagdádského režimu kladla spíše Velká Británie (viz kapitola 1.2.).

---

²¹ Ian Shapiro, *Politika zadržování: Staronová strategie proti světovému terorismu* (Praha: Karolinum, 2007), 31.

²² John Keegan, *Válka v Iráku*, 62.

²³ Ibid., 52.

²⁴ Jan Eichler, *Terorismus a války na počátku 21. století*, 265.

Saddám Husajn byl skutečně bezpečnostní hrozbou, a to pro mezinárodní společenství i samotný Irák a jeho obyvatele. I když Američané nebyli s to jednoznačně doložit existenci Husajnových zbrojních programů či napojení na globální terorismus, nebylo možné vyloučit šanci, že by Bagdád v blízké budoucnosti skutečně nedokončil vývoj první irácké jaderné zbraně a kvalitních raketových nosičů, ani že by nenavázal spolupráci s dalšími nepřáteli Ameriky, a to včetně al-Káidy.

Irák vlastní zbraně hromadného ničení by byl bezpečnostním rizikem nejen pro Spojené státy a jejich spojence, ale zejména pro sousední státy na Blízkém východě. Invazi do Iráku 2003 je tedy možné interpretovat také jako prevenci možného regionálního konfliktu, který by mohl přímo či nepřímo vyvolat právě Bagdád.

Irácký diktátor již mnohokrát v minulosti použil hrubé síly proti svým odpůrcům, aniž by si uvědomil možné důsledky svého počínání. Tímto způsobem napadal své protivníky na osobní i na mezinárodní úrovni. Typickým příkladem bylo obsazení Kuvajtu. Bagdádský režim tak učinil, protože Kuvajt odmítl vyslyšet iráckou žádost a snížit svou těžbu ropy, nehodlal poskytnout svému sousedovi další finanční půjčku a stále trval na splacení dosavadního iráckého dluhu.²⁵ Vzhledem k situaci, kdy irácké hospodářství neustále chřadlo kvůli mezinárodní izolaci od války v Perském zálivu, nebylo možné úplně vyloučit, zda by se Husajn v budoucnu opět nepokusil o podobný výboj do zahraničí.

Rovněž hrozila šance, že by mohl použít své zbraně hromadného ničení proti jednomu ze svých tradičních nepřátel v regionu. Prvním potencionálním sokem byl Izrael. Irák již od vzniku židovského státu patřil ke stabilní koalici arabských států, které se ho snažily zničit a nahradit svobodnou Palestinou; z pěti dosavadních izraelsko-arabských válek se Irák zúčastnil tří. Dalšími možnými nepřáteli Saddáma Husajna byli pak Turecko, dlouhodobý spojenec Spojených států a člen Severoatlantické aliance, a Írán, fundamentální režim se silnou podporou iráckých šíitů. Bagdád se také mohl zaměřit na Saúdskou Arábii, která poskytla Spojeným státům své území pro účely operace Pouštní bouře v roce 1991.

Regionální konflikt na Blízkém východě mohl mít mnoho příčin, aktérů i podob. V každém případě by ale měl nedozírné následky nejen pro tamní státy, ale i pro mezinárodní společenství (nekontrolovatelný růst ropy, exodus milionů lidí do Evropy atp.). Bylo proto takticky výhodnější zakročit proti možné příčině tohoto regionálního konfliktu preventivně, než mu čelit až po jeho vypuknutí.

---

²⁵ John Keegan, *Válka v Iráku*, 66.

1.1.2. Bushova doktrína

Takzvaná Bushova doktrína vycházela z neokonzervativního směru chápání velmocenského postavení Spojených států ve světě a oficiální součástí americké zahraniční a bezpečnostní politiky se stala ve Strategii národní bezpečnosti Spojených států amerických (The National Security Strategy) z roku 2002. Tato doktrína se lišila od dřívější americké politiky národní bezpečnosti Billa Clintona ve třech základních směrech.

Zaprvé, Spojené státy nyní preferovaly unilaterální přístup: „I když budou Spojené státy neustále usilovat o podporu mezinárodního společenství, nebudeme se rozpakovat jednat sami, pokud to bude nutné.“²⁶ Právě v tomto bodě se přístup USA během irácké krize 2002 a 2003 nejvíce lišil od toho britského. Velká Británie pod vládou Labour Party totiž dávala tradičně velký důraz na spolupráci s mezinárodními organizacemi, zvláště pak vyzdvihovala důležitost Rady bezpečnosti OSN v otázkách globální bezpečnosti.²⁷

Tento rozdíl se nejvíce reflektoval při prosazování tzv. „druhé rezoluce“ (viz kapitola 2.). Zatímco Velká Británie do této rezoluce vložila nemalý politický kredit, podle mínění Spojených států předcházejících patnáct rezolucí již stačilo k legálnímu vstoupení do válečného stavu. George W. Bush se tehdy zapojoval do diplomatických vyjednávání jen do té míry, aby to pomohlo Tonyemu Blairovi na domácím poli.²⁸

Zadruhé, součástí Bushovy doktríny byla i podpora preventivním úderům proti nepřítelům Spojených států. Podle národní strategie 2002 „čím větší hrozba, tím větší riziko plynoucí z pasivity, a tím naléhavější použití preventivního zásahu k vlastní obraně, i když není přímo jasné, kde a kdy nepřítel zaútočí. Aby Spojené státy zabránily nebo předešly nepřátelským útokům, budou v případě potřeby jednat preventivně.“²⁹

Důvodem, proč Spojené státy s invazí spěchaly a proč trvaly na co nejrychlejším svržení Saddáma Husajna byla tehdejší vojenská slabost Iráku a vidina snadného a brzkého vítězství. Irácká armáda v roce 2003 byla početně zhruba poloviční než během války v Perském zálivu

---

²⁶ „The National Security Strategy: September 2002“, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/nsc/nss/2002/index.html> (staženo 19.5.2010).

²⁷ „2001 Labour Party General Election Manifesto“, An Unofficial site on the Labour Party, <http://www.labour-party.org.uk/manifestos/2001/2001-labour-manifesto.shtml> (staženo 5.5.2010).

²⁸ John Keegan, *Válka v Iráku*, 98.

²⁹ „The National Security Strategy: September 2002“, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/nsc/nss/2002/index.html> (staženo 19.5.2010).

(viz příloha č. 2). To bylo zaviněno zejména vojenským embargem, které zabránilo Iráku obnovit své ztráty po válkách s Íránem a silami OSN ve válce v Zálivu. Irácká armáda byla také vyzbrojena z větší části pouze zastaralou technikou. Například v irácké pravidelné armádě se v té době používala většina tanků s datem výroby z padesátých a šedesátých let, naproti tomu Američané s Brity disponovali moderními tanky s laserovým zaměřováním. Irácká protiletadlová obrana byla od 1991 také mnohem slabší. Podstatná část protiletadlových děl a radarů byla totiž zničena bombardováním během války v Perském zálivu a irácké rakety země-vzduch byly účinné pouze proti vrtulníkům a nízko letícím letadlům. Irák byl tedy prakticky bezbranný proti vysoko létajícím bombardérům B1a B-52, které spojenci během invaze hojně využívali.³⁰

Američané také předpokládali, že odhodlání iráckého lidu bránit svou zemi proti invazním vojskům bude minimální. Při invazi se tato hypotéza potvrdila, skutečnou obranou Iráku byly jen elitní Republikánské gardy. Naopak se tehdy stalo běžnou praxí, že člen pravidelné armády raději odhodil svou zbraň, sundal uniformu a vrátil se domů, než aby se nechal zabít pro despotickeho autokrata, který dlouhá léta Iráčany jen utlačoval.³¹

Spojené státy se rozhodly proti Iráku zakročit preventivně, protože se obávaly, že pokud by s invazí dlouho vyčkávaly, mohl by Saddám Husajn stačit zmobilizovat svá vojska a připravit k použití i zbraně hromadného ničení. V takovém případě by válka v Iráku byla pravděpodobně mnohem delšího trvání, spojenci by riskovali mnohem více ztrát na obou stranách a riziko, že by kampaň byla nakonec neúspěšná a že by se Husajna nepodařilo svrhnout, by bylo mnohem vyšší.

Otázka preventivních úderů je ale velmi diskutabilní. Článek 51 Charty OSN sice dává členským státům právo na sebeobranu, ale již nespecifikuje hranici, kdy jde o sebeobranu a kdy o ofenzivní válku.³² Je prevence sebeobranou? Podle Spojených států ano, Charta OSN odpověď na tuto otázku ale nezná.

A zatřetí, podle Strategie národní bezpečnosti 2002 bylo nahrazení diktátora demokracií dostatečným důvodem k válce.³³ S tímto aspektem Bushovy doktríny souvisela i demokratizace celého blízkovýchodního regionu, jak v to věřil George W. Bush, jeho kabinet a mnoho Američanů. Ještě před pádem Husajnova režimu se totiž domnívali, že úspěšné

---

³⁰ John Keegan, *Válka v Iráku*, 109-113.

³¹ *Ibid.*, 109-113.

³² Charta OSN.

³³ „The National Security Strategy: September 2002“, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/nsc/nss/2002/index.html> (staženo 19.5.2010).

zřízení demokratického systému v Iráku a v Afghánistánu by mohlo na Blízkém východě způsobit tzv. „demokratický dominový efekt“.³⁴ Tato představa byla ovšem zcela mylná, jak dnes víme. Od té doby neproběhla nikde v oblasti žádná demokratická revoluce a ani nikde na Blízkém východě nezískalo na rozhodujícím vlivu žádné hnutí požadující liberalizaci a dodržování lidských práv. Samozřejmě nelze vyloučit, že by „demokratický dominový efekt“ stále mohl v této oblasti někdy v budoucnu proběhnout, nicméně vize George W. Bushe a dalších prozatím zůstala nenaplněna. I tak ale lze hovořit i o tomto důvodu jako o jedné z motivací, proč transatlantičtí spojenci chtěli svrhnout vládu Saddáma Husajna.

---

³⁴ Paul Reynolds, „The 'Democratic Domino' Theory“, BBC News, http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/2935969.stm (staženo 15.5.2010).

1.2. Velká Británie

Spojené království bylo před invazí do Iráku nedílnou součástí koalice ochotných a zdaleka nejdůležitějším partnerem Spojených států. Kromě toho, že armáda Jejeho Veličenstva poskytla invaznímu kontingentu druhý nejvyšší počet vojáků, byl Londýn zároveň nejvýznamnějším spojencem USA při hledání mezinárodní podpory. Významně se angažoval zejména tehdejší britský ministerský předseda Tony Blair.

Blairova rétorika spočívala na třech základních argumentech, kterými podporoval potřebu svrhnout režim Saddáma Husajna. Zaprvé, podle něj byl bagdádský režim významnou bezpečnostní hrozbou pro celý svět, oblast Blízkého východu i samotný Irák a jeho obyvatelstvo. Blair tak přejal z větší části tvrzení a důkazy kabinetu amerického prezidenta George W. Bushe (viz kapitola 1.1.). Zadruhé, právě na vztahy s Washingtonem kladl Blair velký důraz. Jako mnohokrát v historii i tentokrát měla Británie pevně bok po boku USA čelit mezinárodním hrozbám. A zatřetí, britský premiér se často odkazoval na potřebu osvobodit irácký lid od jeho tyрана. Tím se odvolával na tzv. etickou dimenzi zahraniční politiky.

Velká Británie byla klíčovým spojencem USA již za druhé světové války, byla Spojeným státům oporou v dlouhodobém studenovělečném střetu se Sovětským svazem a v duchu tohoto „zvláštního vztahu“ (special relationship) spolupracovala se svým zaoceánským partnerem i v rámci mnoha konfliktů v devadesátých letech, jichž se Amerika zúčastnila. Když pak Bílý dům požádal Velkou Británii o pomoc při sestavování koalice ochotných, ministerský předseda Tony Blair mu vyšel vstříc: „Měli bychom zůstat nejbližšími spojenci USA a jako jejich partneři jim pomoci při šíření jejich agendy.“³⁵

Nicméně situaci pro Londýn výrazně zkomplikoval odmítavý přístup Francie a Německa, který ve svém důsledku silně narušil jednotu zahraniční politiky Evropské unie jako celku. V zájmu Velké Británie nebylo patřit k jedné straně Atlantiku či k té druhé, představa Tonyho Blaira byla naopak udržet spojenecké pouto Severní Ameriky a Západní Evropy na tak kvalitní úrovni jako za dob studené války.

Již od návratu Labouristů k vládě v roce 1997 bylo prioritou britské zahraniční politiky vytvořit tzv. most mezi oběma stranami Atlantického oceánu, kde by právě Spojené království fungovalo jako centrální pilíř tohoto vztahu. Tento model by dával Blairovi prostor nejen ke

---

³⁵ Anthony Seldon, ed., *Blair's Britain* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007), 602.

sblížení USA a Evropské unie, ale i k jejich ovlivňování. Labouristický kabinet byl toho názoru, že právě touto cestou by dokázal efektivně prosazovat zájmy Jeho Veličenstva.³⁶

Už od svého zvolení do funkce ministerského předsedy se Tony Blair právě tímto způsobem snažil posilnit vliv Británie ve světě a právě v duchu tohoto velkolepého plánu se zavázal Spojeným státům přivést Francii s Německem do koalice, jejichž účast by významně posílila věrohodnost celé irácké kampaně. Tento plán bohužel pro něj zůstal nezrealizovaný a po invazi do Iráku 2003 se šance na vytvoření transatlantického mostu stala mizivou. Podle mnohých kritiků byl právě toto jeden z největších neúspěchů Tonyho Blaira v jeho desetileté působnosti na Downing street č. 10.³⁷ I přes tento neúspěch na evropské půdě byly vztahy se Spojenými Státy významnou účastí britského vojska v Perském zálivu výrazně posíleny.

Velká Británie od svého spojence přejala všechny argumenty pro vstup do války a usilovně je prezentovala na veřejnosti jako své vlastní. To bylo dáno nejen snahou maximálně podpořit svého spojence, ale i tím, že americkou argumentaci britská vláda považovala za naprosto správnou a legitimní. „Protože jí věřím. Plně se jí zastávám bez ohledu na to, že je to americká politika. Kdyby to Američané nedělali, tak bych na ně naléhal, aby to dělali,“³⁸ odpověděl Tony Blair na otázku jednoho novináře, proč tak bezvýhradně podporuje válečnou politiku amerického prezidenta. Je však třeba poznamenat, že činnost Londýna na mezinárodním poli rozhodně nevycházela jen z vlastního přesvědčení, ale také vyplývala také z nátlaku³⁹ Spojených států, které na rozdíl od Británie nebyly ochotné vyčkávat donekonečna na jednoznačné povolení Rady bezpečnosti.⁴⁰

Kritický přístup Velké Británie vůči represivní politice Saddáma Husajna vycházel z tzv. Blairovy doktríny mezinárodního společenství, kterou poprvé definoval ve svém projevu v Chicagu v dubnu 1999. Ve své řeči tehdy zdůvodňoval svůj přístup vůči tehdejší jugoslávské vládě a jejím krutým praktikám vůči kosovským Albáncům:

Toto je prostě válka, která není založena na žádných teritoriálních ambicích, nýbrž na principech. Nesmíme nechat přežít režim, jenž se dopouští etnických čistek. Nesmíme přestat, dokud nebude neutralizován. Byli jsme historii již dvakrát poučeni, že politika

---

³⁶ Jan Eichler, *Terorismus a války na počátku 21. století*, 265.

³⁷ Paul Williams, *British Foreign Policy Under New Labour: 1997-2005* (Joundmills: MacMillan, 2006), 186.

³⁸ John Keegan, *Válka v Iráku*, 100.

³⁹ Nátlak ze strany USA se projevil například při Bushově Zprávě o stavu Unie 2003, kdy zopakoval, že jsou Spojené státy připravené jednat unilaterálně. A jelikož o „druhou rezoluci“ stála zejména Británie, znamenala tato zpráva pro Londýn potřebu jednat rychleji.

⁴⁰ Anthony Seldon a Dennis Kavanagh, eds., *The Blair Effect: 2001-2005* (Cambridge: Cambridge University Press, 2005), 398-399.

usmířování nefunguje. Jestliže necháme zlého diktátora na pokoji teď, bude prolito více krve a finančních zdrojů později, až ho budeme zastavovat.⁴¹ [překlad autora]

Do války v Kosovu 1999 bylo v přímém rozporu s mezinárodním právem, že by se jeden stát aktivně angažoval ve vnitřních záležitostech druhého státu bez jeho přímého souhlasu či bez povolení RB OSN. Zákrok v Kosovu byl sice silně kritizován, například Ruskem, nicméně státy Severoatlantické aliance nebyly ze strany OSN nikdy poté obviněny z porušení mezinárodního práva či přímo sankcionovány. Výsledkem byl vznik nového precedentu, na který se Británie odkazovala právě i před invazí do Iráku. Podle Blairovy doktríny a kosovského precedentu bylo nyní možné narušit suverenitu cizího státu, pokud tam docházelo ke genocidě, etnickým čistkám či jiným zločinům proti lidskosti.

Tato nově definovaná etická dimenze zahraniční politiky byla později zakotvena i ve volebním manifestu Blairovy Labour Party pro rok 2001, kdy proběhly poslední parlamentární volby v Británii před iráckou válkou. Hlavními aspekty etické dimenze zahraniční politiky jsou zaprvé zabraňování šíření zbraní hromadného ničení, zadruhé podpora mírových misí mezinárodních organizací po celém světě, zatřetí podpora akceschopnosti Mezinárodního trestního soudu v Haagu, jenž by stíhal diktátory porušující základní lidská práva, a začtvrté aktivní přístup vůči humanitárním krizím, např. v Kosovu či Sierra Leone.⁴²

Na rozdíl od Spojených států Tony Blair mnohem důrazněji poukazoval na utrpení iráckého lidu, jelikož byl pevně přesvědčen o tom, že právě tento důvod dodá invazi největší legitimitu a podporu ostatních zemí. Pro větší efektivitu tohoto argumentu často poukazoval i na negativní dopady politiky appeasementu vůči nacistickému Německu, stále velmi citlivé téma na evropském kontinentě:

Většina slušných a poctivě smýšlejících lidí tehdy říkala, že Hitlerovi není třeba čelit silou a že kdo to udělá, je válečný štváč. Jsem hrdý na to, co jsme vykonali v Kosovu a v Afghánistánu, a jiným způsobem, v Sierra Leone, kde jsme podpořili tamní režim. Když se dnes ohlédnete zpátky na všechny ty problémy, které tam měli, a zeptáte se, zda jsme postupovali správně, tak podle mne ano. Ten, komu vojenský zásah nejvíce prospěl, byl lid těchto zemí. Domnívám se, že to musíme udělat i v Iráku, prospěje to především iráckému lidu.⁴³

Tony Blair ale také bojoval s odpůrci války doma v Británii. Zaprvé, během irácké krize 2002-2003 čelil enormnímu tlaku ze strany médií a veřejnosti. Dne 15. února 2003 se

---

⁴¹ Tony Blair, „Doctrine of the International Community“ (příspěvek přednesený v rámci Chicago Council on Global Affairs, Chicago Economic Club, Chicago, Illinois, USA, 22.4.1999).

⁴² „2001 Labour Party General Election Manifesto“, An Unofficial site on the Labour Party, <http://www.labour-party.org.uk/manifestos/2001/2001-labour-manifesto.shtml> (staženo 5.5.2010).

⁴³ John Keegan, *Válka v Iráku*, 100.

v Londýně sešlo dokonce přes dva miliony odpůrců války v největší demonstraci v historii Spojeného království.⁴⁴ Zadruhé, hlubokou politickou krizi vyvolala rezignace tehdejšího vůdce Labouristů v Dolní sněmovně Robina Cooka, jednoho z největších kritiků války v Iráku uvnitř Blairova kabinetu. A zatřetí, při schvalování britské účasti na invazi na půdě Parlamentu se proti Blairovi postavilo kromě všech Liberálních Demokratů i 84 ze 407 poslanců za Labour Party, válku v Iráku naopak podpořila naprostá většina Konzervativců.⁴⁵ Protestující Labouristé v době hlasování používali heslo „Nikoli mým jménem!“⁴⁶ To se později stalo symbolem protiiráckého odporu ve Velké Británii. Ale i přes tyto komplikace Tony Blair uspěl a přibližně 41 tisíc britských mužů a žen se stalo důležitou součástí invazních vojsk.⁴⁷

Ačkoliv základem a hlavním protagonistou irácké kampaně byly Spojené státy, nelze úlohu Velké Británie podceňovat. Role Londýna byla klíčová zejména na půdě Rady bezpečnosti OSN. Tam se právě Britové snažili na počátku roku 2003 prosadit tzv. „druhou rezoluci“, o které se pojednává v následující kapitole. Účast druhého stálého člena RB OSN v koalici ochotných navíc dávala celé invazi větší legitimitu než kdyby USA šly do Iráku samy.

---

⁴⁴ John Kampfner, *Blair's Wars* (London: Free Press, 2003), 272.

⁴⁵ „Commons divisions on Iraq: 26 February and 18 March 2003“, UK Parliament, <http://www.parliament.uk/documents/documents/upload/snsg-02109.pdf> (staženo 16.5.2010).

⁴⁶ John Keegan, *Válka v Iráku*, 100.

⁴⁷ Jan Eichler, *Terorismus a války na počátku 21. století*, 280.

2. Invaze z hlediska mezinárodního práva

2.1. Rezoluce RB OSN

Irák se v minulosti již mnohokrát provinil proti mezinárodnímu právu a Chartě OSN, a to zásadním způsobem. Vlastnil zbraně hromadného ničení, ty i přes zákaz a varování RB OSN použil proti svým sokům i vlastním obyvatelům a rovněž dvakrát narušil suverenitu cizího státu. Právě anexe Kuvajtu se stala událostí, které OSN již nehodlalo pouze přihlížet. Po porážce Saddáma Husajna ve válce v Perském zálivu se stalo prvořadým úkolem Organizace spojených národů Irák odzbrojit a strategií zadržování předejít dalšímu porušení mezinárodního práva. Tato podkapitola pojednává o nejdůležitějších rezolucích RB OSN, které hrály klíčovou roli v diskusi, zda byla invaze do Iráku 2003 legální či ilegální.

První podstatnou rezolucí RB OSN v této problematice byla rezoluce RB OSN č. 660, vydána 2. srpna 1990. Byla přímou reakcí na invazi iráckých vojsk do Kuvajtu. V této rezoluci Rada bezpečnosti chování Iráku odsoudila, vyžadovala okamžité stažení iráckých vojsk z Kuvajtu a vyzvala obě znesvářené strany, aby okamžitě začaly jednat o mírovém řešení.⁴⁸

V následující Rezoluci č. 678, vydané 29. listopadu 1990, zopakovala Rada bezpečnosti svou výzvu k ukončení probíhající okupace Kuvajtu a poskytla Iráku „poslední možnost“ (one final opportunity) k naplnění rezoluce č. 660. Pokud by tak Bagdád neučinil do 15. ledna následujícího roku, byla RB odhodlána poskytnout členským státům OSN povolení „použít všech dostupných prostředků k podpoře a implementaci rezoluce č. 660 a dalších následujících s tím souvisejících rezolucí a k obnově mezinárodního míru a bezpečnosti v regionu.“⁴⁹ Právě na základě této rezoluce byla zlegalizována válka v Perském zálivu.

Po úspěšném zatlačení bagdádského agresora za kuvajtské hranice schválila Rada bezpečnosti novou Rezoluci č. 687, vydanou 3. dubna 1991. Tato rezoluce posloužila jako nástroj k obnově příměří mezi Irákem a Kuvajtem a ve 34 bodech vyjmenovala podmínky k udržení tohoto stavu. Jedním z nejdůležitějších bodů byl požadavek od obou států, aby uznaly a respektovaly vzájemné hranice. Dále vyzvala Irák, aby potvrdil své závazky vůči Ženevskému protokolu o zákazu chemických a bakteriologických zbraní⁵⁰, a aby bezpodmínečně přistoupil k likvidaci všech chemických a biologických zbraní, všech s tím

---

⁴⁸ Rezoluce RB OSN č. 660, vydána 2.8.1990.

⁴⁹ „(...) to use all necessary means to uphold and implement resolution 660 and all subsequent relevant resolutions and to restore international peace and security in the area.“; Rezoluce RB OSN č. 678, vydána 29.11.1990.

⁵⁰ Plný název tohoto protokolu je Ženevský protokol o zákazu používání za války dusivých, otravných a jiných plynů a o zákazu bakteriologických způsobů vedení války, podepsaný 17. června 1925.

souvisejících výrobních a výzkumných zařízení a všech balistických raket s delším doletem jak 150 km⁵¹, a to pod mezinárodním dohledem. Rezoluce také trvala na tom, že Irák již nebude nadále shánět ani vyvíjet jaderné zbraně či jakékoliv výrobní materiály využitelné k sestrojení jaderné zbraně. K tomuto účelu Rada bezpečnosti vytvořila mezinárodní komisi, která měla za úkol dohlížet na to, že Bagdád tuto rezoluci úspěšně dodržuje, a vyzvala Irák, aby poskytl inspektorům OSN plný přístup do všech budov v zemi a ke všem dokumentům vztahujících se k zakázaným materiálům.⁵²

Navenek se Saddámův režim sice vždy tvářil jako kooperativní hráč, který se snaží mezinárodnímu společenství vyjít vstříc, ve skutečnosti ale s inspektory OSN nikdy skutečně nespolupracoval. Jejich pátrání bylo bagdádským režimem neustále mařeno, nebyli vpouštěni do mnohých budov a areálů a Bagdád je dokonce nechal několikrát vykázat ze země. Pod vedením Táríka Azíze, prvního zástupce a poradce Saddáma Husajna, docházelo mezi lety 1991 a 2003 často k zatajování skladišť zbraní, ukrývání kritických dokumentů a školení odpovědných pracovníků, jak se vyhnout dotěrným otázkám.⁵³ Výsledkem tohoto přístupu bylo množství rezolucí, které obviňovaly Irák ze soustavného podryvání kontrol OSN a vyzývaly bagdádský režim ke zlepšení spolupráce s příslušnými inspektory, například rezoluce č. 949 (z 15. října 1994), č. 1115 (z 21. června 1997), č. 1134 (z 23. října 1997) nebo č. 1382 (z 29. listopadu 2001).

Poslední rezolucí RB OSN před invazí byla Rezoluce č. 1441, vydána 8. listopadu 2002 a jednoznačně schválena všemi tehdejšími členy Rady bezpečnosti⁵⁴. Tato rezoluce odsuzovala fakt, že bagdádský režim dosud plně nesplnil veškeré podmínky stanovené v Rezoluci č. 687, a tím ji *de facto* stále porušoval. Rezoluce č. 1441 konkrétně kritizovala, že Husajn dosud zcela neuzavřel svůj program na vývoj a výrobu zbraní hromadného ničení, že stále vlastnil balistické rakety překračující povolenou hranici doletu 150 km a že nadále odmítal spolupracovat s inspektory OSN. Rada bezpečnosti se zde také rozhodla dát Iráku poslední šanci na splnění požadovaných podmínek, a to do třiceti dnů od schválení této rezoluce. Pokud by Bagdád ani do konce tohoto ultimáta neprojevil výraznější snahu o spolupráci, RB pohrozila „vážnými důsledky“ (serious consequences).⁵⁵ Tento rázný přístup byl zvolen nejen

---

⁵¹ Vzdálenost 150 km byla odůvodněna tím, že balistické rakety s delším doletem by již byly schopné zasáhnout Izrael (viz příloha č. 3).

⁵² Rezoluce RB OSN č. 687, vydána 3.4.1991.

⁵³ John Keegan, *Válka v Iráku*, 77.

⁵⁴ V roce 2002 zasedaly následující země: USA, Velká Británie, Rusko, Čína, Francie, Bulharsko, Kamerun, Kolumbie, Guinea, Irsko, Mauritius, Mexiko, Norsko, Singapur a Sýrie.

⁵⁵ Rezoluce RB OSN č. 1441, vydána 8.11.2002.

kvůli lobbyingu ze strany USA a Velké Británie, ale i kvůli k faktu, že šlo již o mnohonásobně opakovaná varování ze strany Rady bezpečnosti, Irákem stále nevyslyšená.

2.2. Boj o „druhou rezoluci“

Po schválení rezoluce č. 1441 následovalo období vyjednávání a vyčkávání. Zaprvé, Spojené státy a Velká Británie nyní započaly diplomatické rozhovory s ostatními členy Rady bezpečnosti o možnosti invaze do Iráku a o tzv. „druhé rezoluci“, která by protiiráckou kampaň legalizovala. A zadruhé, RB nyní netrpělivě vyčkávala, zda se Irák konečně podvolí mezinárodní autoritě a zda bude poprvé za deset let trvající krize spolupracovat s inspektory OSN.

Prvním úkolem této podkapitoly je zanalyzovat přístup ostatních zemí v Radě bezpečnosti vůči „druhé rezoluci“ a tím vysvětlit nezdar USA a Británie získat pro tuto rezoluci dostatečnou podporu. Druhým úkolem je pak ve stručnosti popsat zjištění inspektorů OSN těsně před březnovou invazí a zodpovědět na otázku, zda Irák dodržel třicetidenní ultimátum dané rezolucí č. 1441 či nikoliv.

Takzvaná „druhá rezoluce“ měla být obdobou rezoluce č. 678, tedy jednoznačným právním podkladem pro invazi do Iráku. K úspěšnému prosazení rezoluce potřebovaly Spojené státy s Velkou Británií získat celkem alespoň devět kladných hlasů a žádný ze stálých členů RB by nesměl při hlasování použít své právo veta.

USA a Británie obstaraly první dva hlasy, třetím bylo Španělsko. Tehdejší španělský předseda vlády José María Aznar byl blízkým spojencem George W. Bushe a Tonyho Blaira, pokládal jejich argumenty za naprosto legitimní a jejich úsilí maximálně podpořil, a to i přes odpor většiny španělské veřejnosti i některých stranických kolegů v Parlamentu. Dalším partnerem protiirácké koalice v Radě bezpečnosti se stalo z obdobných důvodů Bulharsko.⁵⁶

George W. Bush doufal, že se mu podaří získat podporu ještě minimálně Mexika. Americký prezident se spoléhal na to, že jeho mexický protějšek Vicente Fox Quesada od svého nástupu do úřadu v roce 2000 zavrhl starou Estrada doktrínu, jež byla založena na pasivitě v mezinárodních vztazích a principu nevměšování se do vnitřních záležitostí cizích států, a naopak prosazoval novou Castañeda doktrínu, podle které mělo hrát Mexiko na

---

⁵⁶ John Keegan, *Válka v Iráku*, 101-102.

mezinárodní úrovni mnohem aktivnější roli.⁵⁷ Navíc bylo v zájmu Mexika udržet si kvalitní vztahy se Spojenými státy, na kterých je mexická ekonomika zcela závislá. Přes to všechno ale Mexiko svého severního souseda na půdě Rady bezpečnosti nakonec nepodpořilo. Důvodem byla snaha Foxe získat si pro blížící se parlamentární volby podporu veřejnosti, která byla z větší části proti irácké válce. V předvečer války se Fox Američanům oficiálně omluvil a vyjádřil přání, aby kvůli Iráku nebyly vzájemné vztahy do budoucnosti narušeny.⁵⁸

Hlavním oponentem anglo-amerického spojení na půdě RB OSN byla Francie. Důvodů bylo hned několik. Zaprvé, na rozdíl od počátku devadesátých let nebyla nyní Paříž ochotna obětovat životy svých vojáků a množství finančních zdrojů. Zadruhé, Francie se obávala, že podobný čin ještě více a zbytečně vyprovokuje teroristické organizace a islámské fundamentalisty.⁵⁹ Zatřetí, Francie měla s Irákem dlouhodobě kvalitní obchodní vztahy. Během války s Íránem Paříž dodala Bagdádu množství zbraňových systémů, a to včetně stíhaček, střel země-vzduch a protivzdušné obrany; to vše v celkové hodnotě přibližně 1,5 miliardy dolarů. Dále Paříž společně s Ruskem významně vydělávala na akci „ropa za potraviny“ a byla to právě Francie, kdo materiálně zásoboval jaderné reaktory v Osiraku.⁶⁰

Dalším odpůrcem války v Iráku bylo Německo. Pro USA byl postoj Berlína velmi překvapivý, protože právě Německo bylo během studené války jedním z nejuvěrnějších spojenců Washingtonu. Důvodem byla pravděpodobně jako v případě Mexika potřeba si získat voliče. Tehdejší spolkový kancléř Gerhard Schröder dokonce postavil svou úspěšnou předvolební kampaň na protiamerickém stanovisku.⁶¹

Rusko bylo v době před invazí nerozhodnuté. Vladimír Putin řekl, že podpoří rezoluci předloženou Spojenými státy a Velkou Británií, pokud nedojde ke změně a Irák bude i nadále odmítat aktivní spolupráci s inspektory OSN. V opačném případě ale trval na mírovém odzbrojení Iráku a varoval USA, že invaze bez řádného mandátu OSN by mohla znamenat ohrožení globální bezpečnosti.⁶²

Čína by byla buď pro nebo byla ochotna se zdržet hlasování. Během studené války sice Irák podporovala a udržovala se Saddámem Husajnem kvalitní vztahy, nicméně na počátku

---

⁵⁷ „Government and Politics“, Embajada de México en Tailandia, <http://portal.sre.gob.mx/tailandia/index.php?option=displaypage&Itemid=84&op=page&SubMenu=> (staženo 18.5.2010).

⁵⁸ Jarrett Murphy, „War Threat Divides World“, CBS News, <http://www.cbsnews.com/stories/2003/03/21/iraq/main545101.shtml> (staženo 13.5.2010).

⁵⁹ Jan Eichler, *Terorismus a války na počátku 21. století*, 268.

⁶⁰ John Keegan, *Válka v Iráku*, 88-93.

⁶¹ *Ibid.*, 94.

⁶² „US, Britain and Spain Abandon Resolution“, Global Policy Forum, <http://www.globalpolicy.org/iraq/35373.html> (staženo 18.5.2010).

jedenadvacátého století se spíše snažila posilovat vztahy s USA a Západní Evropou, aby na jejich trzích mohla užítkovat svůj ekonomický růst.⁶³

Pákistán, Kamerun, Angola, Chile a Guinea sice také posilovaly vztahy se Spojenými státy, ale pravděpodobně by se zdržely nebo byly proti. To bylo zapříčiněno dvěma důvody. Zaprvé, až na výjimku Španělska a Bulharska neměli nestálí členové Rady bezpečnosti zájem být celosvětově označeni za strůjce války a raději toto velké rozhodnutí chtěli nechat na pěti stálých členech RB. A zadruhé, tyto státy tušily, že každá rezoluce legalizující invazi bude pravděpodobně vetována buď ze strany Francie či Ruska, a proto neviděly v dalším vyjednávání smysl.⁶⁴

„Druhou rezoluci“ odmítla podpořit i Sýrie. Učinila tak ze zcela racionálního důvodu. Kdyby se totiž invaze nakonec neuskutečnila či nepovedla a spojenecká vojska by byla poražena, mohl by se Saddám Husajn časem chtít Damašku pomstít. Otevřená podpora Spojeným státům a Velké Británii by tedy byla pro Sýrii velice riskantní.⁶⁵

Výsledkem dlouhodobých jednání byla tedy podpora pouze čtyř (s Čínou možná pěti) členů Rady bezpečnosti z devíti potřebných. Navíc bylo pravděpodobné, že by Francie využila své právo veta. Poslední nadějí Spojených států a Velké Británie se nyní stalo nalezení tzv. „doutnající zbraně“ (a smoking gun), tedy jasného důkazu, že Saddám Husajn stále vlastní či vyvíjí zbraně hromadného ničení. Tato doutnající zbraň by již pravděpodobně byla dostatečně přesvědčivým důkazem i pro ostatní členy RB OSN, kteří se prozatím k invazi stavěli odmítavě.

Po schválení rezoluce č. 1441 umožnil Irák inspektorům OSN se opět vrátit do země, neboť se Saddám obával invaze spojenců, anebo ji chtěl alespoň oddálit a získat čas. Během irácké krize 2002-2003 stál v čele inspektorů švédský diplomat a politik Hans Blix a doprovázel ho mj. tehdejší šéf Mezinárodní agentury pro atomovou energii (MAAE) Muhammad al-Baradaj. Na začátku roku 2003 společně vystoupili před Radou bezpečnosti celkem třikrát.

Poprvé předstoupil Hans Blix před RB OSN 27. ledna 2003. Šéf pověřených inspektorů přednesl Radě bezpečnosti následující sdělení: „Nezdá se, že by Irák směřoval – ani dnes – k přijetí příslušných odzbrojovacích opatření, která byla vyžádána a se kterými by si získal ve světě důvěru.“ Blix dále hovořil o častém vyrušování během práce a úmyslnému ztěžování

---

⁶³ John Keegan, *Válka v Iráku*, 101-102.

⁶⁴ John Kampfner, *Blair's Wars*, 288.

⁶⁵ John Keegan, *Válka v Iráku*, 114-115.

podmínek inspekce ze strany Bagdádu. Jeho kolega Muhammad al-Baradaj si však vyžádal více času pro další vyšetřování.⁶⁶

Ačkoliv první Blixova zpráva potvrzovala neochotu Saddáma Husajna spolupracovat s OSN a tím nepřímou podporovala argumenty transatlantických spojenců, s ubíhajícím časem Spojeným státům pomalu docházela trpělivost a začaly postupně přesouvat svá invazní vojska do Perského zálivu. George W. Bush ve své Zprávě o stavu Unie z ledna 2003 upozornil OSN, že USA se bez povolení Spojených národů obejdou: „Budeme spolupracovat. Ale aby nedošlo k nedorozumění. Jestliže Saddám Husajn sám úplně neodzbrojí, pro bezpečí našich občanů a v zájmu světového míru povedeme alianci, která ho odzbrojí sama. Směřování našeho národa nezáleží na rozhodnutí ostatních.“⁶⁷ Tímto USA zvýšily tlak zvláště na Velkou Británii, která v této době vedla diplomatická vyjednávání o „druhé rezoluci“ a která právě do této rezoluce vložila velký politický kredit.

Podruhé přednesl Blix svou novou zprávu před Radou bezpečnosti 14. února 2003. Podle něj Irák sice udělal ve spolupráci jistý pokrok, ale stále plně nesplňoval veškeré podmínky OSN. Podle Blixova ještě množství chemických a biologických zbraní dosud nebylo nalezeno či nebylo dodáno potvrzení o jejich likvidaci a nová irácká balistická raketa al-Samoud byla schopná pokořit maximální povolenou vzdálenost 150 km. Na druhou stranu již Bagdád předal inspektorům veškeré dokumenty ohledně vývoje svých balistických raket, které v této době stále ještě nebyly úplně prostudovány, a důkazy o destrukci mnoha chemických zbraní. Ty doplnil i o seznam očitých svědků pro případ, že by byly důkazy shledány OSN za nedostačující.⁶⁸

Tony Blair pokládal za nemožné, aby se druhá Blixova zpráva tak výrazně lišila od té první. Domníval se, že Blix mohl podlehnout nátlaku Francouzů. Podle Blaira ho francouzští vyjednávači přesvědčili, že kdyby vypovídal ve výrazný neprospěch Iráku a tím způsobil schválení nové rezoluce, měl by krev na svých rukou, jeho svědectví by poskytlo alibi pro zahájení války.⁶⁹

Třetí prezentace se uskutečnila 7. března 2003 a její výsledek byl přesným opakem toho, co by si Britové s Američany přáli. Blixova zpráva popisovala následující zjištění. Zaprvé, míra spolupráce Iráku s inspektory se od ledna 2003 výrazně zlepšila. Zadruhé, na celém území Iráku nebyl nalezen žádný důkaz, že by Bagdád stále vlastnil zbraně hromadného

---

⁶⁶ John Kampfner, *Blair's Wars*, 258.

⁶⁷ „President Delivers „State of the Union““, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/01/20030128-19.html> (staženo 13.5.2010).

⁶⁸ John Kampfner, *Blair's Wars*, 271.

⁶⁹ *Ibid.*, 272.

ničení. Zatřetí, problémové rakety al-Samoud byly již zničeny či upraveny, aby neporušovaly normy stanovené OSN. Začtvrté, tvrzení USA o mobilních a podzemních laboratořích nebylo možné prokázat za pravdivé (viz kapitola 1.1.2.). Zapáté, nebyly nalezeny relevantní důkazy, že by Irák vlastnil zásoby obohaceného uranu z Afriky, jak tvrdili Britové. A zašesté, nebyla prokázána žádná spojitost mezi iráckým režimem a al-Káidou, navíc Saddám Husajn byl společně s jeho vládou nedávno označen bin Ládinem za nevěřící psy.⁷⁰

I když Saddám Husajn začal výrazněji spolupracovat s inspektory OSN až po uplynutí třicetidenního ultimáta, po poslední Blixově zprávě se stalo prakticky nemožné, že by ještě nyní Velká Británie dokázala přesvědčit alespoň dalších pět členů a získat si tak nutnou podporu pro prosazení „druhé rezoluce“. Tímto tedy fakticky skončila fáze vyjednávání a společné síly koalice ochotných se v Perském zálivu začaly připravovat k invazi. Na rozdíl od svých kolegů v Radě bezpečnosti byli Američané a Britové totiž přesvědčeni, že i přes Blixovo svědectví Irák zůstává do budoucna bezpečnostní hrozbou a že jeho příležitost k odzbrojení již pominula.⁷¹

2.3. Otázka legality

I když nedošlo k prosazení tzv. „druhé rezoluce“, neznamená to nutně, že by invaze do Iráku 2003 byla automaticky v rozporu s mezinárodním právem. V této otázce se staly klíčovými tři rezoluce – č. 678, č. 687 a č. 1441.

V Rezoluci č. 1441 se konstatuje, že bagdáský režim stále nesplňuje veškeré podmínky stanovené rezolucí č. 687 a tím ji výrazně porušuje. K tomu bylo Saddámovi Husajnovi dáno poslední třicetidenní ultimátum svá provinění napravit. Podle Rezoluce č. 1441 by v opačném případě Irák pak čelil „vážným důsledkům“.

Klíčovým svědectvím se pak stala první Blixova zpráva z 27. ledna 2003, tedy až přibližně měsíc a půl po vypršení zmíněného ultimáta. Psalo se zde, že Saddám Husajn stále neodzbrojil, že stále plně nespolupracuje s inspektory OSN a že ani neprojevuje snahu splnit minimum požadované Radou bezpečnosti. Jinými slovy Bagdád Rezoluci č. 687 stále porušoval.

Tímto se dostáváme k Rezoluci č. 678, která zlegalizovala invazi do Iráku v roce 1991. Tato rezoluce dala členským státům OSN povolení „použít všech dostupných prostředků k podpoře a implementaci Rezoluce č. 660 a dalších následujících s tím souvisejících rezolucí

---

⁷⁰ Ibid., 281-282.

⁷¹ „Bush to Meet Blair, Aznar in Azores“, Global Policy Forum, <http://www.globalpolicy.org/component/content/article/167/35260.html> (staženo 18.5.2010).

a k obnově mezinárodního míru a bezpečnosti v regionu“. Tedy Rezoluce č. 678 povolovala použití všech dostupných prostředků i k implementaci Rezoluce č. 687, která byla Saddámem Husajnem stále porušována. Na základě této právní interpretace došlo k opětovné aktivaci Rezoluce č. 678, tím pádem i k legalizaci invaze do Iráku v roce 2003.

Nicméně se nabízí klíčová otázka. Spojené státy a zvláště pak Velká Británie investovaly velký politický kapitál do prosazení tzv. „druhé rezoluce“. Proč tedy tak činily, když se nakonec spokojily pouze s aktivací Rezoluce č. 678?⁷² Důvody byly tři. Zaprvé, prosazování „druhé rezoluce“ fungovalo i jako preventivní opatření. Kdyby se totiž jejich oponenti na půdě Rady bezpečnosti pokusili o „proti-rezoluci“, tedy rezoluci zakazující jakoukoliv možnost invaze, mohlo by to mít za následek ještě větší snížení důvěryhodnosti invaze u veřejnosti a médií. V minulosti se o něco podobného snažili například Rusové v případě Kosova 1999.⁷³ Zadruhé, schválením „druhé rezoluce“ by již nebylo možné invazi legálně zpochybnit. A zatřetí, Tonymu Blairovi by tato rezoluce pravděpodobně pomohla udobřit si alespoň část veřejnosti. Naopak neúspěch při vyjednávání na půdě Rady bezpečnosti znamenal pro vůdce labouristů významnou politickou prohru.

Takzvaná „druhá rezoluce“ byla tedy spíše politickým nástrojem než skutečnou snahou invazi zlegalizovat. K tomuto účelu posloužilo již schválení Rezoluce č. 1441, pro kterou hlasovalo všech patnáct členů Rady bezpečnosti. Závěrem lze proto konstatovat, že invaze do Iráku 2003 nebyla v rozporu s mezinárodním právem.

---

⁷² Paul Williams, *British Foreign Policy Under New Labour: 1997-2005*, 197-199.

⁷³ *Ibid.*, 200.

3. Dlouhodobé hledisko války v Iráku

Motivace Spojených států, Velké Británie a dalších spojenců nevycházela pouze z důvodů krátkodobého charakteru, například svržení Saddáma Husajna či eliminace iráckých zbraní hromadného ničení (viz kapitola 1.), ale rovněž z množství důvodů, které přinesly či měly přinést koalici ochotných užitek z války na mnoho let dopředu. Tato kapitola pojednává právě o významu války z dlouhodobého hlediska a hledá odpověď na s tím související otázku, zda byla invaze do Iráku 2003 z této perspektivy správné či chybné rozhodnutí.

Z hlediska geopolitiky bylo obsazení Iráku jednoznačným přínosem pro dlouhodobé zájmy Spojených států, a to hned ze dvou důvodů. Zaprvé, mnoho expertů přes geopolitiku pokládá v dnešní době oblast Blízkého východu za klíčovou pro celkový vliv na světové politické scéně. Tvrdí tak například polsko-americký politický analytik Zbigniew Brzezinski ve své teorii Heartlandu, do kterého zahrnuje Arabský poloostrov, oblast Perského zálivu, Turecko, Pákistán a tzv. „Euroasijský Balkán“, tedy oblast mezi východním pobřežím Černého moře a západními hranicemi Číny. Podle něj je tento region dnes důležitý zejména kvůli svému bohatství na energetické suroviny, zvláště na ropu a zemní plyn, ale také je křižovatkou mezi Evropou, Asií a Afrikou. Kdo ovládá Heartland, ten podle Brzezinského ovládá svět. Soudí tedy, že by USA nyní měly uplatňovat svůj vliv právě v tomto regionu, pokud chtějí i do budoucna zůstat světovou velmocí číslo jedna.⁷⁴ Podobný význam této oblasti přisuzuje i český politolog a ekonom Petr Robejšek, který vyzdvihává důležitost hlavně oblasti okolo starověké hedvábné stezky.⁷⁵

A zadruhé, přítomností amerických a britských jednotek v Iráku a Afghánistánu fakticky došlo k obklíčení Íránu, dalšího státu „osy zla“. Teherán je momentálně obklopen vojsky USA a Británie a jejich lokálními spojenci ze tří světových stran – na západě Irákem a Tureckem, na východě Afghánistánem a Pákistánem, na jihu pak sídlí alianční loďstvo v Perském zálivu. Pokud by tedy v budoucnu došlo k situaci, kdy by museli západní spojenci preventivně zakročit i proti Íránu, například kvůli jeho kontroverznímu jadernému programu, měly by mezinárodní síly díky tomuto obklíčení rozhodující taktickou výhodu. Na druhou stranu se nabízí otázka, zda právě i kvůli tomuto sevření nechová Írán v současnosti negativní vztahy s USA a jejich spojenci a jestli právě z tohoto důvodu neprovokuje OSN podobnými praktikami, jaké kdysi používal Saddám Husajn.

---

⁷⁴ Zbigniew Brzezinski, *Velká šachovnice* (Praha: Mladá Fronta, 1999), 47.

⁷⁵ Petr Robejšek, *Svět viděný z Řípu: Zahraniční politika pro každého z nás* (Praha: Alfa Publishing, 2006), 102.

Dále bylo v dlouhodobém zájmu Spojených států a Velké Británie, aby si Organizace spojených národů udržela svou efektivitu a akceschopnost i do budoucna. Bohužel přístup Iráku tento plán vážně narušoval. Neustálá neochota podřídit se mezinárodní autoritě, splnit rezoluce Rady bezpečnosti a spolupracovat s inspektory OSN tuto snahu výrazným způsobem podlamovala. Dne 13. září přednesl George W. Bush na půdě OSN následující slova:

Chování iráckého režimu je hrozbou pro autoritu Organizace spojených národů a hrozbou pro mír. Svět nyní čelí testu a OSN složitému a meznímu momentu. Mají být rezoluce Rady bezpečnosti ctěny a uplatňovány, anebo mají být odvrhnuty do ústraní bez následků? Bude OSN sloužit svému základnímu účelu, anebo se stane nedůležitou?⁷⁶ [překlad autora]

Dále pokračoval:

Chceme, aby Organizace spojených národů byla efektivní. Chceme, aby rezoluce toho nejdůležitějšího mezinárodního orgánu byly uplatňovány. A právě nyní jsou tyto rezoluce iráckým režimem jednostranně podrývány.⁷⁷ [překlad autora]

Na jednu stranu je pravdou, že autoritu OSN narušil přístup Spojených států, které byly ochotny jít do války i bez jasného svolení Rady bezpečnosti a i přes nesouhlas mnohých jejích členů. Na stranu druhou je ale nutné přiznat, že Saddám Husajn by - nebýt invaze - porušoval rezoluce RB OSN možná i dnes a podle jeho vzoru by tak mohlo v budoucnu postupovat i mnoho dalších států. Diktátoři by se spoléhali na obstrukce při jednání na půdě Rady bezpečnosti, anebo by si výměnou třeba za nerostné suroviny mohly koupit ochranné veto od Ruska či Číny, tedy stálých členů RB OSN, kteří tradičně nepožadují dodržování lidských práv ve světě jako jejich evropští a američtí kolegové. Svržení Saddáma Husajna této možnosti minimálně do blízkých let zamezilo.

---

⁷⁶ Patrick E. Tyler, „Bush Names Hussein Public Enemy No. 1“, *The New York Times*, 13. září 2002.

⁷⁷ Ibid.

Jednou z dalších pohnutek mohla být vidina levné irácké ropy. Alespoň tento důvod pokládali samotní Iráčané za nejpravděpodobnější.⁷⁸ Zakládala se tato spekulace na pravdě? Nejspíše ne. Pokud by se Spojené státy řídily jen svými finančními zájmy, vyšlo by je mnohem levněji, kdyby se irácké války vůbec neúčastnily.

Cena ropy v historii vždy silně reagovala na všechny významné konflikty v blízkovýchodní oblasti. Příkladem může být rapidní zvýšení nákupní hodnoty této důležité energetické suroviny v roce 1979 po irácké revoluci či po invazi do Kuvajtu 1990. Stejný vývoj následoval i po pádu Saddáma Husajna. Konkrétně se cena ropy těsně před invazí pohybovala okolo USD 25,- za barel, o tři roky později již okolo USD 60,- a v roce 2009 překonala hranici USD 100,-.⁷⁹ Dále je nutné připomenout, že výdaje spojené s válkou v Iráku stály Spojené státy za posledních sedm let již více než 721 miliard amerických dolarů⁸⁰. Pokud by tento argument byl pravdivý a USA šly do Iráku skutečně zejména kvůli levné irácké ropě, znamenalo by to, že vrchní finanční analytici Washingtonu odhadli budoucí vývoj na finančních trzích až neuvěřitelně špatně. Není tedy příliš pravděpodobné, že by vidina levné irácké ropy byla jedním z důvodů pro invazi.

Z dlouhodobého hlediska je ale svržení Saddáma Husajna a s tím spojený vznik vlídných vztahů USA s novým demokratickým iráckým režimem velmi důležitým krokem k zajištění diverzifikace zdrojů ropy. Zajištěním přátelsky nakloněného zdroje ropy podle Richarda A. Clarka, bývalého bezpečnostního poradce prezidenta Billa Clintona, snížily Spojené státy svou absolutní závislost na ropě ze Saúdské Arábie, jejíž vláda může být podle něj jednou svržena.⁸¹

Přítomnost USA a Británie v Iráku má z dlouhodobého hlediska ale i svá negativa. Ačkoliv byla tato válka vyhlášena v rámci tažení proti terorismu, prakticky docílilo anglo-americké spojení přímého opaku. Jak již bylo pojednáno v první kapitole, aktivita al-Káidy na území Iráku za Saddáma Husajna byla minimální či přímo nulová. Výskyt amerických vojsk v oblasti bojovníky al-Káidy ale do Iráku pouze přilákal a poskytl jim novou frontovou linii ve válce proti Spojeným státům a jejich spojencům.⁸² Podle Iana

---

⁷⁸ Jan Eichler, *Terorismus a války na počátku 21. století*, 274-275.

⁷⁹ „Movements in International Oil Prices“, MacroScan, <http://www.macrosan.org/fet/apr08/chart/Inflation/Chart1.jpg> (staženo 9.5.2010).

⁸⁰ „The Cost of War“, National Priorities Project, <http://www.costofwar.com> (staženo 9.5.2010).

⁸¹ Richard A. Clarke, *Strategie války proti terorismu*, 247.

⁸² *Ibid.*, 250.

Shapira ofenzivní politika USA na Blízkém východě doslova plodí další a další teroristy a přivádí je právě do Iráku.⁸³

Invaze do Iráku měla negativní efekt i na celkové vztahy Západu s arabským světem. Porážka arabského státu a svržení jeho suverénní vlády působilo na hrdost Arabů velmi špatně. Dalo by se říci, že byli válkou v Iráku doslova zostuzeni. Tyto pocity dobře dokládá zpráva dopisovateli BBC od jednoho palestinského uprchlíka v Ammánu: „Prostě to příliš bolí. My Arabové jsme byli kdysi velký národ. Sedm set let jsme byli ve Španělsku. A kde jsme teď? Dostáváme už na frak i u sebe doma.“⁸⁴

Přítomnost Spojených států a Velké Británie na Blízkém východě poskytla spojencům pevné zázemí k ovlivňování veškerého dění v této oblasti a také výhodné strategické postavení pro řešení budoucích regionálních krizí a konfliktů. Na druhou stranu transatlantičtí spojenci tímto činem výrazně popudili arabský svět a tím nepřímo podpořili al-Káidu v její snaze naverbovat dobrovolníky do války proti Západu. Narušením vztahů s Araby také byly oddáleny naděje na brzké ukončení vleklého sporu Izraele s Palestinou.

USA se s podporou Londýna rozhodly řešit „válku s terorismem“ rázně a neústupně, čímž celý konflikt pouze vyhrotily. I když al-Káida ztratila své pevné zázemí v Afghánistánu, našla si brzy nové (v Pákistánu, Jemenu) a neustále získává nové rekruty z celého arabského světa, od roku 2003 i z Iráku. Samozřejmě dnes lze jen těžko posoudit, zda taktika zvolená Georgem W. Bushem bude nakonec tou úspěšnou a vítěznou. Tažení proti al-Káidě pravděpodobně bude trvat ještě mnoho let, proto prozatím není možné odpovědět na otázku, zda byla válka v Iráku z dlouhodobého hlediska správné rozhodnutí.

---

⁸³ Ian Shapiro, *Politika zadržování: Staronová strategie proti světovému terorismu*, 114.

⁸⁴ John Keegan, *Válka v Iráku*, 164.

Závěr

Účelem této práce bylo zodpovědět na tři základní otázky. Zaprvé, zda byly důvody prezentované Spojenými státy a Velkou Británií přesvědčivé a zda je lze pokládat za dostatečné pro vstup do války. Zadruhé, jestli byla invaze v souladu s mezinárodním právem a Chartou OSN. A zatřetí, jaké měla válka v Iráku následky v mezinárodních vztazích z dlouhodobého hlediska, zvláště na probíhající tažení proti globálním teroristickým organizacím, např. al-Káidě, a na důvěryhodnost a akceschopnost Organizace spojených národů do budoucna.

Transatlantičtí spojenci byli absolutně přesvědčeni, že Saddám Husajn byl významnou bezpečnostní hrozbou. Bagdád v minulosti vlastnil zbraně hromadného ničení a také je již použil proti svým nepřátelům i vlastním obyvatelům. Tvrzení o tom, že Irák stále vlastnil tyto nekonvenční zbraně či pokračoval s jejich výrobou i v letech 2002 a 2003, ale nebylo ovšem jednoznačně prokázáno. Zároveň ani ale nebylo vyvráceno. A vzhledem k situaci, kdy bagdádský režim až do samotné invaze odmítal plně spolupracovat s inspektory OSN, nepouštěl je do mnohých budov a zatajoval jim množství důležitých dokumentů, nedalo se jednoznačně vyloučit, zda by se v budoucnu nepokusil o výrobu nebezpečných zbraní, a to včetně zbraně jaderné. Spojení s al-Káidou či jinými mezinárodními teroristickými organizacemi také nebylo potvrzeno. Ovšem ani zde se nedalo jednoznačně vyloučit, že by v blízké budoucnosti k takovému spojení nemohlo dojít. Spojené státy a Velká Británie dále varovaly před samotnou krutostí Saddáma Husajna. Podle nich bylo samotné svržení iráckého diktátora dostatečným důvodem pro invazi do Iráku.

Závěrem, Saddám Husajn nejspíše nebyl bezpečnostní hrozbou v letech 2002 a 2003, ale bylo velmi pravděpodobné, že by se jí mohl stát v blízkých letech. Zbraně hromadného ničení ve spojení s přátelskými vztahy s al-Káidou a expanzivní náturou bagdádského režimu byly příliš velkým rizikem pro bezpečnost na úrovni regionální i mezinárodní. Z tohoto hlediska byla invaze opodstatněná.

V roce 1991 spočívala legálnost války v Perském zálivu na základě Rezoluce č. 678. Její platnost ale nikdy ukončena nebyla a její opětovná aktivace byla možná, pokud by došlo k výraznému provinění Iráku proti některé z relevantních budoucích rezolucí. Porušovanou rezolucí byla Rezoluce č. 687, konkrétně její články, které nařizovaly Iráku zničit všechny své

zbraně hromadného ničení a balistické rakety s delším doletem jak 150 km, a to za svědectví inspektorů OSN.

Během celého období od konce války v Zálivu a invazí v březnu 2003 bylo toto nařízení ze strany Bagdádu neustále ignorováno. „Poslední šanci“ splnit veškeré požadavky Rady bezpečnosti obdržel Irák v Rezoluci č. 1441. Výklad „poslední šance“ byl velice volný. Mohlo se jednat o další ekonomické sankce, ale také o opětovnou aktivaci Rezoluce č. 678. Jelikož Saddám Husajn plně nesplnil očekávání inspektorů OSN ani do konce třicetidenního ultimáta, došlo propojením Rezolucí č. 678, č. 687 a č. 1441 k legalizaci invaze. Pád Saddáma Husajna tedy nebyl v rozporu s mezinárodním právem ani Chartou OSN.

Z dlouhodobého hlediska má invaze do Iráku svá pozitiva, ale i výrazná negativa. Jedním z přínosů pádu Bagdádu je výhodné postavení Spojených států a Velké Británie v centru současného nejdůležitějšího regionu světa, jak Blízký východ označují mnozí geopolitičtí experti, například Zbigniew Brzezinski. Výměna represivního režimu Saddáma Husajna za demokracii byla také pozitivním přínosem války a stejně lze ohodnotit i akceschopnost OSN do budoucna. Transatlantičtí spojenci sice narušili jednotu Rady bezpečnosti tím, že svrhli Saddáma Husajna proti přání většiny členů RB, nicméně ostatní diktátoři tím obdrželi jasný signál, že již není možné se skrývat za obstrukce při jednání na půdě OSN.

Největším negativem války v Iráku je výrazné zhoršení vztahů mezi Spojenými státy a arabskou populací. Z tohoto hlediska vedla invaze k posílení podpory al-Káidě mezi muslimy, což to povede k nutnému prodloužení dlouhodobého tažení proti teroristické skupině okolo Usámy bin Ládina.

Invaze do Iráku 2003 je dodnes jedním z nejkontroverznějších témat posledních let, má mnoho zastánců, ale i odpůrců. Účelem této bakalářské práce bylo zodpovědět, zda bylo svržení Saddáma Husajna dobře odůvodněné a zda bylo v souladu s mezinárodním právem. Výsledným tvrzením práce je, že i přes veškerou kontroverzi, množství nejasností a politických manipulací, byla invaze tzv. „koalice ochotných“ legální i legitimní.

Summary

The bachelor thesis “Iraq Invasion: Legality and Legitimacy” deals with the following questions: were the reasons presented by the United States and the United Kingdom convincing enough and well founded? Was the invasion was consistent with international law and the UN Charter. On the basis of analysis, the conclusion is that Iraq presented a serious threat to security of the region as well as the entire world. Even though the Americans and the British could not prove that Iraq still possessed weapons of mass destruction in the years 2002 and 2003 or had contacts with Al-Qaeda, the risk of Saddam Hussein gaining WMDs and allying with Osama bin Laden was too high. From this perspective the war was justifiable.

On the question of legality the answer is yes. The transatlantic allies did not succeed in passing the “second resolution”, but according to the Resolution no. 1441, Saddam did not oblige with the Resolution no. 687. It was therefore logical to activate again Resolution no. 678, which legalized the Gulf War in 1991.

If the Iraq War was or was not a wise choice from the long-term view is, even today, too early to judge. On one hand, the United States did gain a strategic ground for controlling major events in the Middle East, on the other hand the Iraq Invasion of 2003 and the overthrow of Saddam Hussein seriously damaged the relations between the Arab population and the U.S.

Bibliografické údaje

a) Prameny

Rezoluce RB OSN č. 660, vydána 2.8.1990

Rezoluce RB OSN č. 678, vydána 29.11.1990.

Rezoluce RB OSN č. 687, vydána 3.4.1991.

Rezoluce RB OSN č. 1441, vydána 8.11.2002.

Charta OSN, české vydání, <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojonych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>

Tony Blair, „Doctrine of the International Community“ (příspěvek přednesený v rámci Chicago Council on Global Affairs, Chicago Economic Club, Chicago, Illinois, USA, 22.4.1999).

George W. Bush, „President Delivers State of the Union Address“, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2002/01/20020129-11.html>

George W. Bush, „President Delivers „State of the Union““, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/01/20030128-19.html>

Colin Powel, „Iraq: Denial and Deception“, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/02/20030205-1.html>

„The National Security Strategy: September 2002“, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/nsc/nss/2002/index.html>

„2001 Labour Party General Election Manifesto“, An Unofficial site on the Labour Party, <http://www.labour-party.org.uk/manifestos/2001/2001-labour-manifesto.shtml>

„Commons divisions on Iraq: 26 February and 18 March 2003“, UK Parliament, <http://www.parliament.uk/documents/documents/upload/snsg-02109.pdf>

b) Sekundární literatura – neperiodická

Zbigniew Brzezinski, *Velká šachovnice* (Praha: Mladá Fronta, 1999).

Richard A. Clarke, *Strategie války proti terorismu* (Praha: Alfa Publishing, 2005).

Jan Eichler, *Terorismus a války na počátku 21. století* (Praha: Karolinum, 2007), 255.

John Kampfner, *Blair's Wars* (London: Free Press, 2003).

John Keegan, *Válka v Iráku* (Praha: BETA-Dobrovský, 2005).

Petr Robejšek, *Svět viděný z Řípu: Zahraniční politika pro každého z nás* (Praha: Alfa Publishing, 2006).

Anthony Seldon a Dennis Kavanagh, eds., *The Blair Effect: 2001-2005* (Cambridge: Cambridge University Press, 2005).

Anthony Seldon, ed., *Blair's Britain* (Cambridge: Cambridge University Press, 2007).

Ian Shapiro, *Politika zadržování: Staronová strategie proti světovému terorismu* (Praha: Karolinum, 2007).

Paul Williams, *British Foreign Policy Under New Labour: 1997-2005* (Joundmills: MacMillan, 2006).

c) Sekundární literatura – periodická

Michael Dobbs, „U.S. Had key Role in Iraq Buildup“, *The Washington Post*, 30. prosince 2002.

Patrick E. Tyler, „Bush Names Hussein Public Enemy No. 1“, *The New York Times*, 13. září 2002.

d) Internetové zdroje

William J. Broad a David E. Sanger, „U.S. Is Pushing to Deter a Mideast Nuclear Race“, *The New York Times*,
<http://www.nytimes.com/2010/05/03/world/03nuke.html?scp=16&sq=iran%20nuclear%20program&st=cse>

Jarrett Murphy, „War Threat Divides World“, CBS News,
<http://www.cbsnews.com/stories/2003/03/21/iraq/main545101.shtml>

Paul Reynolds, „The 'Democratic Domino' Theory“, BBC News,
http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/2935969.stm

„Government and Politics“, Embajada de México en Tailandia,
<http://portal.sre.gob.mx/tailandia/index.php?option=displaypage&Itemid=84&op=page&SubMenu=>

„Bush to Meet Blair, Aznar in Azores“, Global Policy Forum,
<http://www.globalpolicy.org/component/content/article/167/35260.html>

„US, Britain and Spain Abandon Resolution“, Global Policy Forum,
<http://www.globalpolicy.org/iraq/35373.html>

„Movements in International Oil Prices“, MacroScan,
<http://www.macroscan.org/fet/apr08/chart/Inflation/Chart1.jpg>

„The Cost of War“, National Priorities Project, <http://www.costofwar.com>

„Bush and Iraq: Follow the Yellow Cake Road“, Time,
<http://www.time.com/time/columnist/karon/article/0,9565,463779,00.html>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Část prezentace Colina Powella na půdě RB OSN z 5. února 2003 s jeho komentáři (obrázky)

Příloha č. 2: Srovnání počtů irácké armády v roce 1991 a 2003 (tabulka)

Příloha č. 3: Povolný 150 km dolet iráckých balistických raket (obrázek)

Přílohy

Příloha č. 1: Části prezentace Colina Powella na půdě RB OSN z 5. února 2003 s jeho komentáři (obrázky)

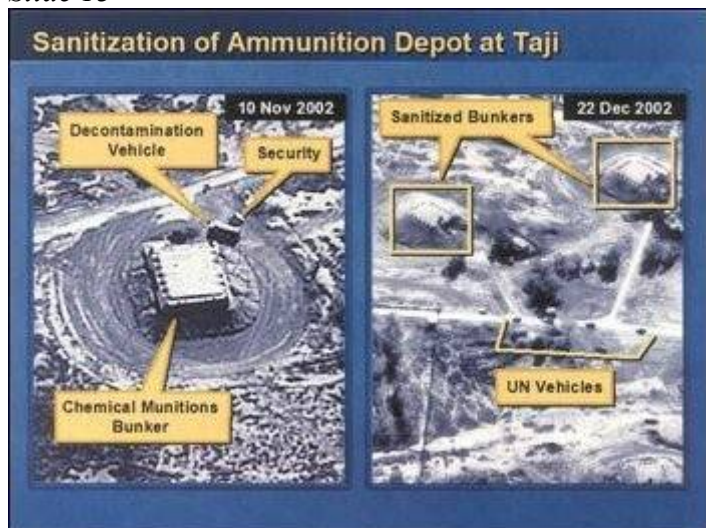
Zdroj: Colin Powel, „Iraq: Denial and Deception“, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/02/20030205-1.html> (staženo 19.5.2010).

Slide 12

„Let's look at one. This one is about a weapons munition facility, a facility that holds ammunition at a place called Taji (ph). This is one of about 65 such facilities in Iraq. We know that this one has housed chemical munitions. In fact, this is where the Iraqis recently came up with the additional four chemical weapon shells.“

Slide 13

„Look at the image on the left. On the left is a close-up of one of the four chemical bunkers. The two arrows indicate the presence of sure signs that the bunkers are storing chemical munitions. The arrow at the top that says security points to a facility that is the signature item for this kind of bunker. Inside that facility are special guards and special equipment to monitor any leakage that might come out of the bunker.“

Slide 14

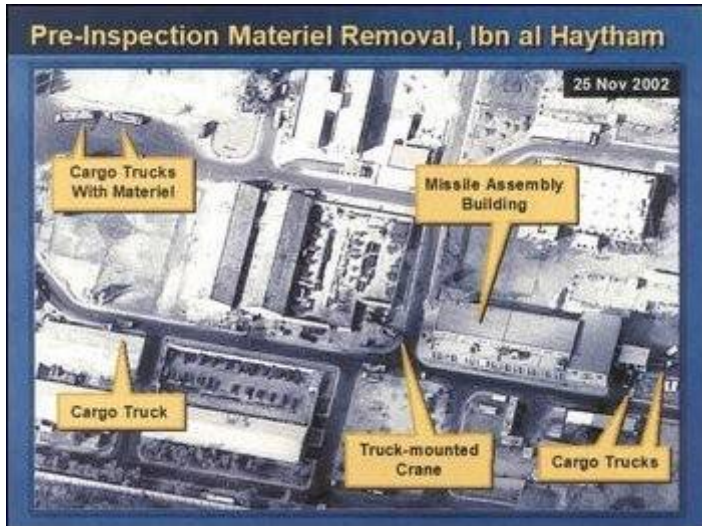
„At this ballistic missile site, on November 10, we saw a cargo truck preparing to move ballistic missile components.“

Slide 15

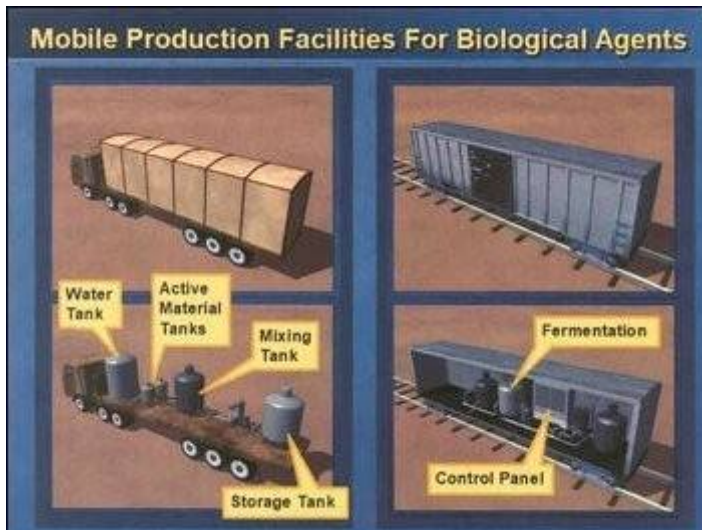
„At this biological weapons related facility, on November 25, just two days before inspections resumed, this truck caravan appeared, something we almost never see at this facility, and we monitor it carefully and regularly.“

Slide 16

„At this ballistic missile facility, again, two days before inspections began, five large cargo trucks appeared along with the truck-mounted crane to move missiles. We saw this kind of house cleaning at close to 30 sites.“

Slide 20

„The trucks and train cars are easily moved and are designed to evade detection by inspectors. In a matter of months, they can produce a quantity of biological poison equal to the entire amount that Iraq claimed to have produced in the years prior to the Gulf War.“

Slide 21

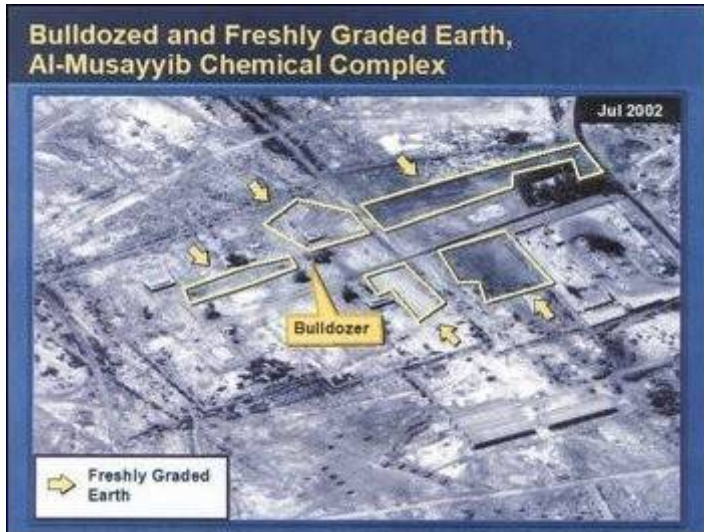
„Here you see both truck and rail car-mounted mobile factories. The description our sources gave us of the technical features required by such facilities are highly detailed and extremely accurate. As these drawings based on their description show, we know what the fermenters look like, we know what the tanks, pumps, compressors and other parts look like. We know how they fit together.“

Slide 25

„In May 2002, our satellites photographed the unusual activity in this picture. Here we see cargo vehicles are again at this transshipment point, and we can see that they are accompanied by a decontamination vehicle associated with biological or chemical weapons activity.“

Slide 26

„This photograph of the site taken two months later in July shows not only the previous site, which is the figure in the middle at the top with the bulldozer sign near it, it shows that this previous site, as well as all of the other sites around the site, have been fully bulldozed and graded.“

Příloha č. 2: Srovnání počtů irácké pravidelné armády v roce 1991 a 2003 (tabulka)

Zdroj: John Keegan, *Válka v Iráku* (Praha: BETA-Dobrovský, 2005), 109-113.

Válka v Perském zálivu 1991	Válka v Iráku 2003
40 divizí	17 divizí
545 000 mužů	200 000 mužů
5 000 tanků	2 000 tanků
500 samohybných děl	150 samohybných děl
3 000 tažných děl	2 000 tažných děl

Příloha č. 3: Dolet iráckých balistických raket (obrázek)

Zdroj: Colin Powell, „Iraq: Denial and Deception“, The White House, <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/02/20030205-1.html> (staženo 19.5.2010).

